

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Кафедра мовної підготовки іноземних громадян

МАТЕРІАЛИ

**VI Всеукраїнської науково-практичної студентської
онлайн-конференції
«НАУКОВА СПІЛЬНОТА СТУДЕНТІВ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

08 червня 2023 року

Суми-2023

Редакційна колегія:

О. П. Сидоренко – кандидат педагогічних наук, доцент;

Л. В. Біденко – кандидат педагогічних наук, доцент;

І. С. Левенок – доктор філософії, викладач

Наукова спільнота студентів XXI століття : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної студентської онлайн-конференції, м. Суми, 8 червня 2023 р. / упоряд.: О. П. Сидоренко, І. С. Левенок, Т. Г. Чернишова. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 106 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VI Всеукраїнської науково-практичної студентської онлайн-конференції «Наукова спільнота студентів XXI століття». Підготовлено в межах першого етапу реалізації модуля Жана Моне «Європейські цінності міжкультурного діалогу в галузі освіти: міждисциплінарний та інклюзивний підходи» («European values of intercultural dialogue in education: interdisciplinary and inclusive approaches» – EUROVALID), номер державної реєстрації 101085224.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За зміст, правдивість наведених наукових результатів дослідження відповідають автори опублікованих матеріалів.

УДК: 811:378.147]:061.1ЄС(063)(0.034)

© Колектив авторів, 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

Секція 1	
<i>Сучасна молодь у контексті інформаційного суспільства: нові виклики й перспективи</i>	
Pylypenko-Fritsak N.A. , lecturer, Department of Language Training for Foreign Citizens, Sumy State University, Mumina Bashir student of Medical institute, Kingdom of Morocco. <i>What a modern scientist should be: key attributes and moral principles of a scientist</i>	5
Levenok I.S. , PhD, lecturer, Department of Language Training for Foreign Citizens, Ravshankulova Manzura , student of gr. MC.M-105i, Turkmenistan. <i>How to avoid media fakes in the field of medicine?</i>	9
Фролова Д. , студентка (Науковий керівник: Пономаренко Н.П., доктор філософії, методист, викладач ВСП «МФК СумДУ»), м. Суми, Машинобудівний фаховий коледж СумДУ. <i>Концептуальні аспекти створення студентської газети: на прикладі газети «Коледжани» МФК СумДУ</i>	11
Холод А. , студентка гр. МК-21 (А2БІЕМ2-22). Науковий керівник: Левенок І.С. доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян). м. Суми, Сумський державний університет. <i>Роль маркетингу та комунікацій у вищих навчальних закладах</i>	15
Секція 2	
<i>Міжкультурний діалог в освітньому просторі</i>	
Алич Зюмрют , студентка ННІ БІЕМ Е-21/1, Туреччина. Науковий керівник: Левенок І.С., доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Участь іноземних студентів у наукових конференціях: подолання мовних бар'єрів</i>	19
Йолбарсов Бабур , студент МЦ.м-105i, Туркменістан. Науковий керівник: Левенок І.С., доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Проектна робота для участі у конкурсі «Відомі невідомі лікарі»</i>	23
Левенок І. С. , доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян, Хусанова Надіра , студентка НН МІ МЦ.м-105i, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Освітні наукові заходи як осередок міжкультурної взаємодії для іноземних та українських студентів</i>	26
Nabok M. , PhD of Philology, associate professor Department of Language Training for Foreign Citizens, Sumy, Sumy State University, Akshar S. student of group MC.m-924. <i>Peculiarities of intercultural dialogue between different representatives of people in the world</i>	28
Чернякова А. В. , к. пед. н., доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. Ейкінс Айрін , аспірантка Аз-21/Е/ англ, Нігерія. <i>Social integrity and tolerance in education: foreign experience</i>	32
Чуб Х. студентка ЕК-21 (А2БІЕМ2-22). Науковий керівник: Левенок І.С., доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Міжкультурна комунікація на заняттях з іноземної мови</i>	36
Tetyana Chernyshova , Leading specialist of the Department of Language Training for Foreign Citizens, Miradova Guljakhan , student of PR13i, Sumy, Sumy State University. <i>The role of language in the modern intercultural space</i>	39

Секція 3 Професійно орієнтований підхід у процесі формування іношомовної комунікативної компетенції студентів	
Біденко Л.В. , к. пед. н., доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Особливості навчально-методичного комплексу з української мови як іноземної (досвід кафедри мовної підготовки іноземних громадян СумДУ)</i>	41
Дядченко Г. В. , кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. Узун Хюсеїн студент, група ІН-25ан. <i>Professional Burnout of Higher Education Teachers in the Process of Language Training for Foreign Citizens</i>	47
Zaitseva S. S. , PhD, lecturer, Department of Language Training for Foreign Citizens, Sumy, Sumy State University, Gali Mohamed Youssef Mohamed Youssef , student of gr. МЦ.м-011ан. <i>Medical terminology - highly specialized vocabulary in Ukrainian language classes as a foreign language</i>	52
Кулішенко Л. А. , к. філол. н., доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Науково-методична діяльність як важлива складова роботи викладача-словесника</i>	55
Nabok M. , PhD of Philology, associate professor Department of Language Training for Foreign Citizens, Sumy, Sumy State University, Shreedsha C. , student of group МС.м-924. <i>The main methods of teaching Ukrainian as a foreign language during martial law</i>	57
Нефедченко О. І. , доктор філософії, старший викладач кафедри іноземних мов та лінгводидактики, Алексахіна Т.О. , кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та лінгводидактики, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Формування умінь ведення діалогу при вивченні іноземної мови</i>	60
Пилипенко-Фріцак Н. А. , викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян. м. Суми, Сумський державний університет. <i>Навчальний тренінг як метод інтерактивного навчання української мови професійного спрямування іноземних студентів-медиків</i>	64
Pylypenko-Fritsak N.A. , lecturer, Department Of Language Training For Foreign Citizens, Sumy State University, Ali Zakia Khaldi student. <i>Difficulties of translating Medical Scientific Texts by Foreign Students: Challenges and Ways to overcome them</i>	69
Секція 4 Інноваційні освітні технології XXI століття	
Біда Олена Анатоліївна , д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ, Берегово, Україна Кучай Тетяна Петрівна , д-р пед. наук, проф. кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ, Берегово, Україна. <i>Освіта в екстремальних умовах</i>	75
Бурнос Є. Ю. , старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Командний квест: покрокове вирішення інтелектуальних, пошукових та творчих завдань</i>	78
Дядченко Г. В. , кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян, Джума Хаїфа Мзі , студентка МЦ.м-108ан, м.	

Суми, Сумський державний університет. <i>The Role of Multimedia Presentations in the Formation of Professional-Communicative Competence of Students at the Initial Stage of Learning Ukrainian as a Foreign Language</i>	82
Дорош П. , студентка НН МІ, гр. СМ-203і. Науковий керівник: Козаченко Ю. С. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та лінгводидактики, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Modern information technologies and digitization for the purposes of society, state, security</i>	86
Zaitseva S. S. , PhD, lecturer, Department of Language Training for Foreign Citizens, Sumy, Sumy State University. <i>Development of writing skills in the Ukrainian language of international students during offline and online classes</i>	89
Krasnokutskyi M. , student of gr. IN-22/1. Scientific advisor: Levenok I.S, PhD, lecturer, Department of Language Training for Foreign Citizens, Sumy, Sumy State University. <i>Foreign language and information technologies: English for IT-specialists</i>	92
Inna Levenok , PhD, lecturer, Department of Language Training for Foreign Citizens Sumy, Sumy State University. <i>Project work activity with international students (supported by ukr.lang.laboratory for foreign students on facebook social network)</i>	94
Кучай Олександр , д-р пед. наук, професор кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна Гуттерер Єва , координатор початкової освіти кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II, м. Берегово, Україна. <i>Smart-технології у підготовці майбутніх фахівців</i>	95
Дорош П. , студентка СМ-203і, Україна, м. Суми, ННМІ Сумського державного університету. Науковий керівник: Біденко Л.В. , к. пед. н., доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян, м. Суми, Сумський державний університет. <i>Структурно-семантичний аналіз назв медичних закладів України</i>	98
Сидоренко О.П. , кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки іноземних громадян. Голець М. , студентка, група КД-11 м. Суми, Сумський державний університет. <i>Gender stereotypes in the ethno-cultural paradigm</i>	102
Марина Креслова , студентка 4 курсу, гр. 413-ж, ВСП «Машинобудівний фаховий коледж СумДУ». Науковий керівник: Лілія Дяговченко , викладач ВСП «МФК СумДУ», м. Суми, Відокремлений структурний підрозділ. <i>Сайт «прекрасне поряд»: інтернет-медіа як чинник формування культурного рівня</i>	104

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНА МОЛОДЬ У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: НОВІ ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

Nataliia Pylypenko-Fritsak

Lecturer at the Department of Language Training for Foreign Citizens
Sumy, Sumy State University

Mumina Bashir, student of МЦ.М-832, Kingdom of Morocco
Sumy, Sumy State University

WHAT A MODERN SCIENTIST SHOULD BE:

KEY ATTRIBUTES AND MORAL PRINCIPLES OF A SCIENTIST

From the moment we enter school, we are taught to aspire to become scientists, doctors, engineers, and other professionals. This is because science and technology have a significant impact on our daily lives, and they are essential for the growth and development of our society. Thus, it's no surprise that today's student is often seen as tomorrow's scientist.

However, the journey from being a student to becoming a scientist is not an easy one. It requires dedication, hard work, and a passion for the subject. It takes years of education, training, and experience to develop the skills necessary to become a scientist. But with the right mindset and guidance, anyone can become a successful scientist.

The purpose of our work is to explore what a modern scientist should be like, what qualities he should have, what values to adhere to, what moral principles to observe.

The role of scientists in modern society has evolved significantly over the years. In today's world, a modern scientist should not only have a deep understanding of their field of study but also possess a wide range of skills that allow them to navigate the complex, interdisciplinary nature of modern scientific research.

An analysis of the literature on this topic allows us to draw the following conclusions. Today's students need the skills to succeed in their careers in the information age and subsequently become successful modern scientists. We agree with

Bri Stauffer, who highlights the following 21st century skills – 12 abilities that young people should have: Critical thinking, Creativity, Collaboration, Communication, Information literacy, Media literacy, Technology literacy, Flexibility, Leadership, Initiative, Productivity, Social skills [3].

Indeed, without these skills, the path to achieving the goal of being a modern scientist is impossible. A modern scientist should possess several key attributes that enable them to thrive in today's rapidly changing scientific landscape. These include:

1. *Interdisciplinary collaboration.* Modern scientists must be able to collaborate with researchers from diverse backgrounds and fields of study to tackle complex problems that require a multidisciplinary approach. This requires an open mind, excellent communication skills, and a willingness to learn from experts in other areas.

2. *Technological proficiency.* Modern scientists must be comfortable using the latest technologies and tools to conduct research, analyze data, and communicate findings. This includes everything from machine learning algorithms to cloud computing to virtual and augmented reality.

Curious. Patient. Courageous. Scientists are curious about their world. They want to know why things happen and how things work. Scientists are patient as they repeat experiments multiple times to verify results. Scientists work to discover answers often times for years and with numerous failures. They recognize that failed experiments provide answers as often as successful ones [4].

3. *Critical thinking and problem-solving.* Modern scientists must be able to think critically and creatively to develop new solutions to complex problems. They must be able to identify gaps in knowledge, design experiments to test hypotheses, and interpret data to draw meaningful conclusions.

4. *Ethical standards.* Modern scientists must maintain the highest ethical standards in their research practices, ensuring that their work is conducted in an ethical, transparent, and socially responsible manner [1]. This includes obtaining informed consent from study participants, protecting the privacy of research subjects, and ensuring that research findings are used for the greater good of society.

5. *Effective communication.* Modern scientists must be able to communicate their research findings clearly and effectively to both scientific and non-scientific audiences. This includes writing research papers, giving presentations at conferences, and engaging with the media and general public to promote understanding of scientific research.

6. *Lifelong learning.* Modern scientists must be committed to ongoing learning and professional development, keeping up with the latest research findings, techniques, and technologies in their field. This requires a willingness to attend conferences, workshops, and other training opportunities, as well as collaborating with other researchers to share knowledge and expertise.

The pursuit of scientific knowledge carries a great responsibility, and modern scientists are expected to adhere to high moral standards in their research practices. If science considers ethical values, then the lives of humans and other creatures are not endangered by destructive agents like atomic bombs and chemical weapons. Measures should be taken to avoid using science against humans. This can be achieved by promotion of scientists' moral values [2].

Here are some moral principles of guilt for modern scientists:

Integrity. A modern scientist must maintain the highest levels of integrity in their research practices. This includes being honest and transparent about their methods, data, and findings, and avoiding any form of scientific misconduct such as fabrication, falsification, or plagiarism.

Respect for Human Rights. Modern scientists must respect the basic human rights of study participants and ensure that their research does not harm individuals or groups. This includes obtaining informed consent from study participants, protecting their privacy and confidentiality, and avoiding any form of discrimination or bias in their research practices.

Social Responsibility. A modern scientist must recognize their social responsibility to contribute positively to society through their research practices. This includes addressing pressing social issues such as inequality, poverty, and climate change, and using their findings to promote the common good.

Collaboration and Openness. Modern scientists must be willing to collaborate with other researchers and share their findings openly and transparently. Collaboration and openness facilitate progress in science and enable the development of more effective solutions to complex problems.

Environmental Stewardship. A modern scientist must recognize their responsibility to protect the environment and use resources sustainably in their research practices. This includes minimizing their carbon footprint, reducing waste, and promoting environmental stewardship in their work.

Overall, a modern scientist must possess a diverse range of skills and attributes to succeed in today's scientific landscape. From interdisciplinary collaboration to technological proficiency to ethical standards, modern scientists must be adaptable, innovative, and committed to advancing knowledge for the betterment of society. Modern scientists must adhere to high moral principles in their research practices. By embracing principles such as integrity, respect for human rights, social responsibility, collaboration and openness, and environmental stewardship, modern scientists can conduct research that is ethical, socially responsible, and contributes positively to society.

References

1. On Being a Scientist: Responsible Conduct in Research. Retrieved on May 15, 2023, from <https://nap.nationalacademies.org/read/4917/chapter/13>
2. The Impact of Moral Values on the Promotion of Science. Retrieved on May 15, 2023, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK208723/>
3. What Are 21st Century Skills? Retrieved on May 15, 2023, from <https://www.aeseducation.com/blog/what-are-21st-century-skills>
4. What makes a good scientist? Retrieved on May 15, 2023, from https://www.canr.msu.edu/news/what_makes_a_good_scientist

Levenok I. S.
PhD, lecturer, Department of Language Training for Foreign Citizens
Sumy, Sumy State University
Ravshankulova Manzura
student of gr. MTs.M-105i, Turkmenistan
Sumy, Sumy State University

HOW TO AVOID MEDIA FAKES IN THE FIELD OF MEDICINE?

Nowadays, disinformation or so-called “fakes” are spread in all spheres of media. This notion is rather new and appeared not long ago. The terminological analysis of notions “fake” or “fake news” outlines, that “fake news” can be simply defined as “false news” or “not fair news” more specifically as “fabricated information that mimics news media content in form but not in organizational process or intent” [2]. According to E Scholarly Community Encyclopedia, numerous definitions of “fake news” define that it contains information that “does not correlate with facts and that it is directed towards disinforming the public in a conscious manner, which implies that the major features of fake news are untruthfulness/incorrectness and intended deception” [1]. Medicine and pharmacy fields are not an exception.

British scientists from University of Oxford (T. Treharne, A. Papanikitas) in their research paper pay attention to fakes in the field of medicine. They outline the main tips of how to check is information in media – true or false, fabricated or original. They propose “firstly, find the ‘original source’, as many entirely fabricated news items are distributed as plain text in emails, as doctored screen grabs on social media, or by fake links, the story should be searched on the media publication’s official site or in the hardcopy publication to verify its authenticity. Secondly, the ‘scope of coverage’, where readers should check if the news story in question appears on a range of reputable sites” [3].

Poland researches from Medical University of Gdansk (Przemyslaw M. Waszak, Wioleta Kasprzycka-Waszak, Alicja Kubanek) in their scientific paper raise the problem of “a risk of patients’ exposure to the fallacious and misleading information in Public Health. It was believed that such a phenomenon might affect health literacy and spread medical conspiracy theories” [4]. This group of scientists

specify, that two main motives behind fake news were “[...] financial and ideological”. “Indeed, it resulted in behavioral changes and is now emerging as a serious threat to the public health. However, there has not been published many comprehensive analyses concerning this subject yet. Recently, in Poland, as in many other countries, the Internet has consolidated its role as a source of health-related information, easily overtaking other types of media” [4].

Very often such fake stories, as “one-pill-of-this-magic-X-medicine-will-help-you-to-be-healthy” assure patient to believe in positive effect after the course of treatment, at this moment patient doesn’t think about disinformation. It is necessary to look deeper directly in the *context of information*, to find the answer to the question: Whether there were previous findings concerning this “new invention”?

When generalized information is tied to a specific product that is being imposed on the media, then one gets the impression that there is a great benefit or great harm from a particular product. According to the idea of “*credibility*”, that was presented by above mentioned British researchers (T. Treharne, A. Papanikitas) “presenting low-quality research as the latest consensus in the science of an area is misleading” [3]. They mean, that for journalists it is forbidden to perform a scientific evaluation of some product/ medicine themselves, but rather make a news judgement based on the quality of the evidence. “This is no difference to any other area of news journalism, where the quality of the source, information and findings will be evaluated to decide if a story should be covered and how much prominence it should be given” [3] was mentioned in their research paper.

So, having analyzed basic notions, investigations of foreign researches, we can conclude, that all information must be verified by using our critical thinking, ignoring “jumping” advertisements with “famous-doctors-recommendations” will help not to fall into fake news in the field of medicine.

References

1. Fake News and Potentially Manipulative Content. URL: <https://encyclopedia.pub/entry/18649>

2. Lazer DMJ, Baum MA, Benkler Y, Berinsky AJ, Greenhill KM, Menczer F, et al. The science of fake news. *Science*. 2018, 359. URL: <https://www.science.org/doi/abs/10.1126/science.aao2998>
3. Treharne, T., Papanikitas, A. Defining and detecting fake news in health and medicine reporting. *Journal of the Royal Society of Medicine*. 2020,113(8): 302–305. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7509617/>
4. Waszak P.M., Kasprzycka-Waszak W., Kubanek A. The spread of medical fake news in social media – The pilot quantitative study. *Health Policy and Technology*, 7, Issue 2, 2018, P. 115-118. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2211883718300881>

Діана Фролова, студентка групи 213-ж
Науковий керівник: **Наталія Пономаренко**
доктор філософії, викладач
м. Суми, Відокремлений структурний підрозділ
«Машинобудівний фаховий коледж Сумського державного університету»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ ГАЗЕТИ: НА ПРИКЛАДІ ГАЗЕТИ «КОЛЕДЖАНИ» МФК СУМДУ

Актуальність обраної теми. Сучасне суспільство перебуває на стадії посиленого розвитку масової комунікації. За допомогою різноманітних засобів сьогодні можна отримати необхідну інформацію кожному. Інформація в будь-якому виді медіа повинна бути композиційно структурована. Зміст та форма в журналістиці мають однаково важливе значення.

Мета дослідження – окреслити концептуальні аспекти створення студентської газети, опираючись на студентську газету «Коледжани» (редакційна колегія – здобувачі освіти Відокремленого структурного підрозділу «Машинобудівний фаховий коледж Сумський державний університету»).

Основні результати. У процесі створення студентської газети «Коледжани» редакційна колегія концентрувалася на системному підході до формування уявлень про концепцію, дизайн і контент друкованого видання.

Метою студентської газети є інформування аудиторії про найважливіші події в житті МФК СумДУ, а також висвітлення проблем студентства.

Концепція газети реалізується через такі складові:

1) цілі газети, тобто ті зміни, які повинні відбутися при регулярному випуску газети; завдяки чітким цілям легше визначити тематику й доцільність того чи іншого матеріалу;

2) тематика газети – коло питань, які будуть висвітлюватися. Тематика повинна залишатися незмінною від випуску до випуску, така стабільність означає, що газета представляє погляди певної соціальної спільноти людей або організацій. Назва, логотип і дизайн газет визначаються її тематикою;

3) періодичність і тираж, пов'язані з потенційним колом читачів і тематикою газети;

4) зворотний зв'язок із читачем (це сукупність заходів для отримання інформації про популярність як всієї газети, так і окремих матеріалів), який дозволяє корегувати зміст і стиль публікацій, змінювати періодичність і тираж газет;

5) дизайн газети, який розробляється залежно від потенційного кола читачів і тематики газети. Дизайн вбирає оформлення назви, логотипу, рубрик газети, підбір шрифтів та їх розмірів, кількість і зміст графічного матеріалу;

б) тип матеріалів. Газетні матеріали можна розподілити на три категорії: новини, рубрики, інформаційно-аналітичні. Під новинами розуміються матеріали, присвячені поточним подіям. У рубриках публікуються матеріали, пов'язані єдиною темою, що визначається назвою рубрики (наприклад, рубрика «Кава з машівцями» передбачає інтерв'ю). До інформаційно-аналітичних матеріалів належать проблемні статті.

Що стосується типу видання, то слід зазначити, що український ДСТУ 3017-95, у якому вказані види наявних видань, не згадує як вид студентську періодику. За віком виокремлюються видання для дорослих, дітей та юнацтва, а за спрямованістю – для організації дозвілля, навчання та інші. Зарубіжні вчені вказують у класифікації періодики видання для дорослих, дітей та молоді. Дослідник О. Подоляк пропонує таке визначення: студентська періодика – це періодичне чи продовжуване газетне або журнальне видання, що створюється за

активної участі студентів, основною цільовою аудиторією якого є учні вищих навчальних закладів [2, 60].

Заголовна частина газети містить назву видання, постійний слоган, вказівку на засновника та статус (наприклад, «KOLEDZHANY», друкований орган ВСП «МФК СумДУ»), календарні відомості, порядковий номер, рік заснування. Назва газети виділяється серед матеріалів першої шпальти малюнком і кольором шрифту, який повинен бути чітким, естетично привабливим, відповідним до стилістики оформлення всього видання, легко сприйматися. Кожен випуск газети «KOLEDZHANY» має свій колір, але кожен схожий на попередній за розміщенням. Привабливий зовнішній вигляд газети – продумане поєднання тексту з візуальними елементами: шрифтом, фотографіями та інфографікою – привертає увагу читачів і дозволяє передати інформацію найефективніше. Саме від дизайну першої сторінки багато в чому залежить конкурентоспроможність газети, тому розташування всіх елементів першої шпальти ретельно прораховують.

Особливу увагу необхідно приділити логотипу (титульній, заголовній частині смуги). До логотипу входить назва газети, виконана звичним для аудиторії видання шрифтом і розташована на постійному місці (зверху над всією смугою або лише над її частиною).

Для газети «KOLEDZHANY» (формат якої А4) було обрано плакатність першої сторінки, яка верстається як журнальна обкладинка з одним великим фото.

Зазвичай під назвою або поруч з нею розміщують наступну інформацію: – тип видання (міська газета, всеукраїнська тощо); періодичність виходу; дата і день виходу номеру; нумерація номеру (в поточному році, а в дужках – з початку виходу газети), адреса сайту газети в інтернеті; рекомендована ціна номеру; інші атрибути.

При тематичному плануванні необхідно забезпечити пропорційне співвідношення різних тематичних напрямків: а) тематики основної, додаткової, довідкової, рекламної, службової; б) позитивної і негативної інформації; в)

міжнародної, внутрішньодержавної, регіональної, місцевої тематики; г) інформаційних, аналітичних, розважальних публікацій; д) інформації про відомих людей і пересічних громадян («наближення інтересів»).

Вибір тем, які виокремлюються з інформаційного потоку, залежить від низки чинників. Такими чинниками є актуальність інформації; відповідність ідейно-тематичній концепції видання; прогнозування відтворення певних тем у інших ЗМІ і намагання створити унікальне «обличчя» видання; зважання на «ефект очікування» («ефект очікування» пов'язаний із так званими «сезонними» темами, наприклад: початок нового навчального року, конференції, змагання, олімпіади тощо, а також надто актуальними темами, які гарантовано будуть висвітлюватися і в інших медіа. Особливості планування полягають тут в способах представлення інформації за допомогою вибору жанру, оформлення тощо).

Акцентування та анонсування дозволяє привернути увагу реципієнта до найбільш важливих матеріалів. Акцентування інформації у виданні здійснюється такими засобами: розміщення публікацій у найбільш вигідних місцях; виділення під публікацію більшої площі; доповнення публікації врізами, цитатами; яскравого оформлення за допомогою увиразнення заголовка, використання лінійок, рамок, підкладок, ілюстрацій тощо; публікування матеріалів із продовженням.

Студентська газета балансує на межі між експресивним та збалансованим типом видання, що пояснюється недостатнім досвідом студентів-верстальників і психологічними віковими особливостями майбутніх журналістів, які віддають перевагу емоційності при створенні й оформленні матеріалів, що часто призводить до надмірного використання ілюстрацій, різноманітних шрифтів і роздільних елементів, а також домінування художньо-публіцистичних публікацій над інформаційними й аналітичними.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок досліджень. Процес створення студентської газети є важливою складовою підготовки майбутніх журналістів, тому слід акцентувати на системному підході до

формування уявлень про зміст і форму друкованого видання. Мета студентського видання й визначена цільова аудиторія визначають концепцію газети, яка реалізується через такі складові: тематика, періодичність і тираж, тип матеріалів, дизайн і жанровий контент.

Список використаних джерел

1. Подоляк О. Типологія студентських видань. Науковий пошук молодих дослідників. Соціальні комунікації : збірник наукових праць студентів. Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. № 5. Ч. II. С. 59–64.
2. Коледжани. URL: <https://issuu.com/home/published> (дата звернення: 28.05.2023).

Анна Холод , студентка, СумДУ, гр. МК-21
Науковий керівник: Інна Левенок
доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет

РОЛЬ МАРКЕТИНГУ ТА КОМУНІКАЦІЙ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Актуальність дослідження. Навчання у вищому навчальному закладі – це етап, який проходить 75% українців (за заявою Є. Ковтунця). Кожному абітурієнту доводиться робити вибір: куди вступати та яку ж професію обрати. ВНЗ проводять агітаційну програму для заохочення майбутніх студентів навчатися саме в їхньому університеті. Але зараз став набирати популярності новий метод просування, а саме: за допомогою соціальних мереж.

Метою даного дослідження є здійснити аналіз важливості маркетингових комунікацій та просування вищих навчальних закладів. Обрана тема є досить актуальною, бо з кожним роком університети впроваджують інновації по заохоченню до вступної кампанії по набору майбутніх студентів.

Основні результати дослідження. Взагалі, маркетинг – це вид людської діяльності, спрямований на задоволення потреб і запитів споживачів. Але, науковці виділяють визначення, що дозволяє більш детально зрозуміти дану

тему – освітній маркетинг. Освітній маркетинг являє собою напрям управління закладом освіти, що охоплює різні показники, а саме:

- Маркетинговий аналіз попиту на освітні послуги
- Компетентності за межами стандарту освіти, установленими державою
- Тенденції розвитку освітніх потреб громадян
- Формування позитивного іміджу закладу освіти
- Розроблення та впровадження концепцій надання якісних освітніх послуг.

Класичний маркетинг оперує такими категоріями як: нестача, потреба, попит, пропозиція, товар, обмін, угода та ринок. Якщо розглянути зв'язок цих базових категорій з освітнім маркетингом, то можна інтерпретувати так: нестаток знань, потреба в якісній освіті, надання освітніх послуг університетом, отримання освітніх послуг студентом та домовлена між ними угода.

Маркетинг вищих навчальних закладів має досить сильний вплив на їх репутацію та здатність залучати абітурієнтів. Він може впливати по-різному, а саме:

1. Залучення абітурієнтів.
2. Підвищення популярності закладу.
3. Збільшення прибутку університету.
4. Покращення якості навчання.
5. Просування університету.

Щодо комунікаційної роботи ВНЗ – це сукупність процесів передання інформації, які містять в собі дані про діяльність вищого начального закладу. Використовується комунікаційна робота для формування чіткого іміджу закладу та позитивної думки споживачів освітніх та наукових послуг. Комунікація відбувається між університетом та досить об'ємним переліком суб'єктів, а саме: абітурієнти, їх батьки, партнери, банки, органи влади, конкуренти, ЗМІ, служба зайнятості, інвестиційні компанії та кадрові агенства. Сама комунікація може відбуватися по-різному враховуючи особливості мовного аспекту, адже є

абітурієнти, які мають бажання навчатися в Україні, але спілкуються виключно англійською.

На прикладі Сумського державного університету можна зазначити, що така ситуація була передбачена. На території університету було організовано спеціальні мовні курси, заняття на підготовчому відділенні для іноземців, що надають можливість іншомовним студентам вивчити українську/ англійську мови на досконалому рівні для подальшого вступу. Також, за бажанням групи можна обрати дисципліни з викладання англійською мовою.

А як же дізнатися про ВНЗ? Існує досить багато способів як дізнатися про університет, найчастіше виділяють:

- агітаційна робота в школі;
- реклама в соціальних мережах;
- від друзів/ знайомих / родичів;
- місцевий університет;
- ЗМІ.

В умовах власне проведеного дослідження шляхом опитування за допомогою гугл-форми було зібрано дані. Головним запитанням до студентів було «Звідки Ви дізналися про свій університет?». Запропоновано 4 варіанти відповідей, а саме: місцевий університет, з рекомендацій друзів/ родичів/ знайомих, профорієнтаційна робота в школі та соціальні мережі. Статистика показала такі результати:

- місцевий університет – 37,4%;
- рекомендації друзів/ родичів / знайомих – 26,2%;
- профорієнтаційна робота в школі – 6,5%;
- соціальні мережі – 29,9%.

Отже, можемо бачити, що перші три пункти є достатньо зрозумілими, а що ж тоді за просування за допомогою соціальних мереж?

Соціальні мережі давно вже встигли стати невід'ємною частиною нашого життя. За статистикою кількість користувачів нараховує 4,62 млрд осіб, що означає 58,4% від загальної кількості населення світу. Зазвичай молодь

найбільшу частину свого часу проводить в Інстаграм та Тік Ток . Помітивши таку статистику університети почали створювати особисті профілі та надавати їх на просування амбасадором університету. Існує декілька порад університетам для залучення майбутніх студентів та підвищення іміджу:

1. Створіть привабливий профіль

Він повинен містити аватар з логотипом університету, біо в якому буде доступно прописано про що цей акаунт, яскраві фотографії та наповнені пости, також доречним буде створити актуальні історії в яких буде закріплена важлива інформація.

2. Регулярність

Для того, щоб запам'ятатись треба постійно бути, так би мовити «на виду». Тож треба регулярно постити історії та цікаві пости на актуальну тематику.

3. Question&Answer

Комунікація з студентами в соціальних мережах є досить цікавим видом контенту. Наприклад, в профілі можна ввести рубрику «Відповіді на запитання», де будь-хто, незалежно чи то абітурієнт, чи студент, чи батьки зможуть задавати питання що їх цікавлять.

4. Співпраця з амбасадорами

Хто, як не амбасадор університету орієнтуватиметься в актуальних для студентів/вступників темах. Тож, доречним буде залучити його для даного виду діяльності та просування.

5. Таргетована реклама

Цей вид реклами в соціальних мережах зможе допомогти розповісти про університет обираючи спеціальну цільову аудиторію.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок досліджень.

Отже, в умовах даного дослідження вдалося дізнатися наскільки важливим є маркетинг для вищих навчальних закладів, ознайомитись з усіма тонкощами просування та агітаційного процесу для абітурієнтів. За допомогою дослідження було виявлено, як саме студенти дізнаються про свій університет. Найбільший відсоток відповідей отримав варіант відповіді «місцевий університет», друге

місце посли соціальні мережі. Досить неочікуваним фактором є те, що останнє місце посіла «профорієнтаційна робота в школі». Виявилось, що соціальні мережі є досить актуальним та прогресивним інструментом просування університету та навіть було наведено декілька порад про просування профілю.

Список використаних джерел

1. Štefko, R., Fedorko, R., & Vačík, R. (2015). The role of e-marketing tools in constructing the image of a higher education institution. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 175, 431-438.
2. Грищенко, І., & Крахмальова, Н. (2006). Роль комунікацій у функціонуванні вищих навчальних закладів. Режим доступу: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/International_editions/Gryshchenko_Krakhmaleva_6.pdf
3. Могилова, А. Ю., Решетнікова, І. В. (2016). Особливості маркетингу на ринку освітніх послуг. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 10, 2, 2016. С. 21-25.

СЕКЦІЯ 2

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Алич Зюмрют, студентка ННІ БІЕМ Е-21/1, Туреччина
Науковий керівник: **Інна Левенок**
доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет

УЧАСТЬ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ: ПОДОЛАННЯ МОВНИХ БАР'ЄРІВ

Актуальність дослідження. У процесі навчання у вищій школі іноземним студентам необхідно вдосконалювати свої мовні навички, постійно підвищувати

рівень володіння мовою навчання. Якщо на практичних або лекційних заняттях увагу іноземного студента зацентровано на засвоєнні навчального матеріалу, то для подолання мовного бар'єру і входження у соціокультурне освітнє середовище вищої школи, навіть протягом онлайн навчання, доречно залучати іноземну студентську молодь до участі у наукових заходах, наукових конференціях.

«Згідно з положеннями Концепції мовної підготовки іноземців, навчання мови полягає в «забезпеченні комунікативних потреб у різних сферах спілкування: науковій (для отримання конкурентоспроможної підготовки за обраним фахом), суспільнополітичній і соціально-культурній (для належної адаптації та повноцінного орієнтування в новому середовищі, особистісного культурного розвитку), побутовій (для задоволення потреб повсякденного життя), а також для виховання гармонійної особистості, що здатна до міжкультурного діалогу» [2].

Метою дослідження є – окреслити основні поняття дослідження, визначити пріоритетні форми подолання мовних бар'єрів іноземних студентів (зокрема участь у наукових конференціях) з урахуванням положень соціокультурного підходу.

Основні результати дослідження. Застосування положень соціокультурного підходу допомагає вирішувати соціокультурні проблеми іноземних студентів з урахуванням психологічної адаптації в українському освітньому, як онлайн, так і аудиторному середовищі. У дослідженні послуговуємося визначенням культури, яке увиразнює С. Гончаренко: сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, що відображають історично досягнутий рівень розвитку суспільства й людини і втілюються в результатах продуктивної діяльності (Гончаренко, 2011, с.248). Урахування аспектів соціокультурного підходу створює передумови для успішної мовленнєво-культурної адаптації іноземних студентів в навчально-професійному та соціокультурному середовищі закладу вищої освіти.

Включення соціокультурного компонента у зміст мовного навчання допомагає створити оптимальні умови для первинної адаптації, виховати

вторинну мовну особистість іноземних студентів, здатну до міжкультурного спілкування у професійній сфері: урахуємо звичаї, манери поведінки, суспільні устрої представників різних етносів.

Актуалізуємо в цьому контексті такі форми роботи з іноземними студентами, як перегляд фільмів професійного спрямування, участь у студентських конференціях, днях науки, проведення навчальних екскурсій до музеїв, театрів, організація виховних круглих столів, майстер-класів, творчих вечорів, зустрічей лідерів рад земляцтв, що позитивно впливає на формування толерантного ставлення до носіїв мови, до іншого, нового способу життя, сприяє міжкультурній взаємодії. Також такі заходи є однією з педагогічних умов формування професійної мовної компетентності іноземних студентів. (Левенок, 2019).

Окреслимо таке поняття нашого дослідження, як «наукова конференція». Термін «академічна конференція» або, як зустрічаємо частіше в українському освітньому середовищі, «наукова конференція» (також конгрес, симпозіум, семінар або зустріч) – це подія для дослідників (не обов'язково науковців), щоб представити та обговорити свою наукову роботу, наукові досягнення. Разом з академічними чи науковими журналами та архівами препринтів конференції є важливим каналом для обміну інформацією між дослідниками. Додаткові переваги участі в академічних конференціях включають ефект навчання з точки зору навичок презентації та «академічної звичності», отримання відгуків від однолітків щодо власних досліджень, можливість брати участь у неформальному спілкуванні з однолітками щодо можливостей роботи та співпраці, а також отримання огляду поточні дослідження в одній або кількох дисциплінах. Ця дефініція представлена у роботі німецького дослідника Kalle Hauss (Kalle Hauss, 2021).

Наукові конференції поділяють на такі види: *тематичні конференції*, невеликі конференції, організовані навколо певної теми; *генеральні конференції*, конференція з більш широким фокусом, із сесіями на широким спектр тем, які обговорюються. Ці конференції часто організовуються регіональними,

національними або міжнародними науковими товариствами та проводяться щорічно або на іншій регулярній основі. *Професійна конференції* – великі конференції, які не обмежуються академічним колом питань, але з проблемами, пов'язаними з наукою.

Сумський державний університет пропонує іноземним студентам участь у наукових заходах та конференціях. Однією з таких наукових конференцій є щорічна міська конференція, яку проводить Наукове товариство студентів, аспірантів та молодих вчених (НТСА СумДУ) «Перший крок у науку» для студентів початкових курсів. Іноземні студенти, разом з керівником, обирають секцію для виступу, вчаться правильному написанню наукових тез доповідей, з метою презентації в академічному середовищі. Наукові конференції дають можливість іноземним студентам ознайомитися з дослідженнями однолітків та проявити свої здібності у презентації та науковому сприйнятті нових ідей.

Опитування іноземних студентів, яке було проведено після участі у науково-практичній студентській конференції «Наукова спільнота студентів ХХІ століття» свідчить про зацікавленість та вмотивованість до навчання. На запитання «Чи сприяє участь у конференції покращенню Ваших мовленнєвих умінь і навичок говоріння українською мовою як іноземною?», то 85% респондентів дали однозначну відповідь «так», 10% респондентів відповіли «швидше так, ніж ні», 5% «так, але з допомогою керівника». На запитання «Чи допомагає Вам участь у науковій конференції у подоланні мовних бар'єрів?», то 92% респондентів дали відповідь «так», 8% «не впевнений».

В умовах сьогодення, в Україні наукові освітні заходи та конференції проводяться частково у режимі онлайн, але це не зменшує їх ролі для іноземного контингенту студентів, адже обмін думками, крос-культурні бесіди завдяки використанню платформ Google Meet, Zoom сприяють соціокультурній взаємодії учасників наукової конференції.

Висновки. Отже, наукові конференції дають можливість іноземним студентам обмінятися досвідом та досягненнями між науковцями, що працюють у різноманітних галузях наук. Під час роботи конференції учасники мають змогу

прослухати пленарні лекції відомих запрошених лекторів про нові досягнення науки та прийняти участь в роботі наукових секцій. Така педагогічна умова формування мовної компетентності іноземних студентів, як включення соціокультурного компонента в освітній процес, реалізується шляхом участі у наукових конференціях, наукових симпозіумах, організація діалогової педагогічної взаємодії, націлена на сприяння первинній адаптації, виховання вторинної мовної особистості іноземних студентів, здатних до міжкультурного спілкування у професійній сфері, зокрема в українськомовному середовищі. Сумський державний університет дає можливість іноземним студентам брати участь у наукових конференціях як регіонального, так і всеукраїнського чи міжнародного рівнів, заохочує студентів та наукових керівників до якісного навчання та активної наукової взаємодії.

Список використаних джерел

1. Гончаренко, С. У. (2011). *Український педагогічний енциклопедичний словник*. Рівне: Волинські обереги.
2. Левенок, І. С. (2019). Педагогічні умови формування українськомовної професійної компетентності іноземних студентів медичних спеціальностей. *Інноваційна педагогіка, Вип. 16. Т.1*, 98-105.
3. Hauss, Kalle. (2021). "What are the social and scientific benefits of participating at academic conferences? Insights from a survey among doctoral students and postdocs in Germany". *Research Evaluation*. 30 (1): 1–12. URL: doi:10.1093/reseval/rvaa018.

Йолбарсов Бабур, студент МЦ.м-105і, Туркменістан
Науковий керівник: **Інна Левенок**
доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет

ПРОЄКТНА РОБОТА ДЛЯ УЧАСТІ У КОНКУРСІ «ВІДОМІ НЕВІДОМІ ЛІКАРІ»

Актуальність дослідження. Метод проєктів ("project work") – є однією з найпопулярніших технологій навчання як за кордоном, так і в Україні, що

спрямована на здобуття студентами знань у взаємозв'язку з практикою, формування в них специфічних умінь і навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку. Іноземним студентам, майбутнім лікарям, важливим є досвід проєктної роботи, з метою поглиблення набутих знань та пошуку нових ідей.

Мета дослідження – визначити дефініцію поняття «проєкт», окреслити види проєктів та проаналізувати досвід іноземних студентів у роботі над проєктом для участі у конкурсі «Відомі невідомі лікарі».

Основні результати дослідження. Проаналізуємо поняття «проєкт». Це поняття у галузі навчання з'явилося у вжитку ще у XVIII столітті у значенні «експеримент». Сучасні освітні проєкти розуміємо у іншому значенні. Проєктна робота – це робота, яка зосереджена на виконанні завдання. Проєктна робота зазвичай передбачає багато ресурсів - часу, людей і матеріалів - і студенти практикують низку навичок і мовних систем [1].

Існують такі види проєктної діяльності: *дослідницькі проєкти, науково-пошукові, творчі проєкти, ігрові, інформаційні проєкти*. До структурних елементів проєкту відносять: мета проєкту – результат (реферат, доповідь, відеопродукт), предмет інформаційного пошуку – поетапні аналіз зібраних даних, систематизація, висновки і оформлення результатів дослідження [2].

Так, наприклад, проаналізуємо проєктну роботу учасників конкурсу, проведеного на базі Сумського державного університету. У травні 2023 року позанавчальним сектором Навчально-наукового медичного інституту СумДУ було проведено конкурс презентацій «Відомі невідомі лікарі» у онлайн форматі. Учасники конкурсу мали підготувати презентацію на тему видатних лікарів та їх винаходів або тих, кого не визнали успішними, але їх винаходи могли б допомогти суспільству. Участь узяли українські та іноземні студенти, які підготували презентації та виступи про лікарів: «Сванте Паабо», «Микола Амосов», «Володимир Хавкін», «Українські гемостатики: Ігор Геращенко та Андрій Кравченко», «Ігнац Земмельвейс», «Леонід Кіндзельський», «Іван Пулюй».

Робота у конкурсі проєктів була добре організована, скоординована через обговорення, презентацію результатів, практичне застосування та оцінку результатів компетентних експертів.

Відповідно до опитування учасників, над проєктним завданням усі працювали близько двох тижнів, іноземний контингент студентів відзначив, що у процесі підготовки найважче було виділити основну інформацію для презентації та структурувати її. Найприємнішим у роботі над проєктом, виявилось, оформлення та візуальне представлення результатів і, звичайно, нагородження грамотами переможців конкурсу презентацій «Відомі невідомі лікарі». Представлення власної роботи українською мовою з назвою «Леонід Кіндзельський» під керівництвом І. Левенка дало змогу подолати мовний бар'єр, удосконалити мовні навички у професійній галузі.

Висновки. Отже, проєктна робота дає можливість іноземним студентам розкрити свої можливості і вдосконалити пошукові навички, а також навички збору і систематизації інформації, роботу з текстом, підвищити якість сприйняття матеріалу саме українською мовою як іноземною. Створення власного продукту (у нашому випадку презентації у Power Point) дає відчуття досягнення мети, подолання мовних бар'єрів під час говоріння та представлення результатів, міжкультурній взаємодії у дружній атмосфері.

Список використаних джерел

1. Project work. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowing-subject/n-p/project-work#:~:text=Project%20work%20is%20work%20which,of%20skills%20and%20language%20systems.>
2. Hauss, Kalle. (2021). "What are the social and scientific benefits of participating at academic conferences? Insights from a survey among doctoral students and postdocs in Germany". *Research Evaluation*. 30 (1): 1–12. URL: doi:10.1093/reseval/rvaa018.

Інна Левенок
доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет
Хусанова Надіра
студентка НН МІ МЦ.м-105і, Туркменістан
м. Суми, Сумський державний університет

ОСВІТНІ НАУКОВІ ЗАХОДИ ЯК ОСЕРЕДОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Актуальність теми дослідження. Вхідження студентської молоді до наукового освітнього простору починається з відвідування ними (онлайн/ аудиторно) освітніх наукових заходів, що розширює коло міжкультурної взаємодії, сприяє успішному діалогу культур. Під науковими заходами розуміємо: наукові конференції, семінари, конгреси, з'їзди, симпозиуми, круглі столи та інше. Українські студенти, як носії української мови і культури (“native speakers”) виступають посередниками між іноземними студентами і освітнім середовищем, у якому навчаються іноземні студенти.

Метою дослідження є – аналіз сайту новин кафедри МППГ СумДУ, системний аналіз досвіду участі іноземних та українських студентів у освітніх наукових заходах, з метою їх міжкультурної взаємодії та комунікації.

Основні результати дослідження. Українські та іноземні студенти протягом 2022-2023 н.р. брали участь у серії освітніх наукових заходів: авторських проєктах «Об'єднані мовою професії: українські та іноземні студенти – факультет ЕЛІТ», «БІЕМ СумДУ: об'єднані мовою професії (українські та іноземні студенти)», «ННІ БІЕМ: об'єднані мовою мистецтва (українські та іноземні студенти)», Всеукраїнській студентській науково-практичній онлайн конференції «Наукова спільнота студентів ХХІ століття», Всеукраїнська конференція «To make the world smarter and safer», «Перший крок у науку 2023», «Фестиваль науки СумДУ-2023», конкурс презентацій «Відомі невідомі лікарі» (проведений Навчально-науковим медичним інститутом СумДУ, 2023 р.).

Відповідно до бесіди і опитування, проведених протягом 2023 начального року серед здобувачів вищої освіти, учасників освітніх наукових заходів (групи МЦ.м-105і, А2БІЕМ2-22, А2ЕЛІТ1-24, учасники мовної хаб-лабораторії Ukr.Lang.Laboratory for foreign students – 53 респонденти (студенти 1 і 2 курсів Сумського державного університету), міжкультурне спілкування, крім вивчення іноземної мови, обміну думками, також розширює усвідомлення важливості української мови для інших країн світу, сприяє створенню іміджу країни через її представників (студентів-учасників).

Поняття «міжкультурна взаємодія», як «активний обмін думками (діалог) між різними представниками культур і етносів» асоціюється у 57% респондентів; поняття «міжкультурна взаємодія» у значенні «взаємодоповнення кожної із взаємодіючих культур через спільну діяльність» прийнятне для 43%. Майже 80% респондентів відзначили, що успішна міжкультурна комунікація залежить від якості викладання іноземної мови та засвоєння знань.

Мовна культура є невід'ємною частиною культури людини взагалі. Так, участь у міжнародних онлайн-проектах з іноземними та українськими студентами допомагає отримати нові навички, сформувати комунікативну культуру в освітньому середовищі, допомагає збагачувати словниковий запас і тренувати фонетичний слух (відзначили 92% респондентів). Міжкультурне спілкування є одним із способів покращити знання іноземної мови. У цьому впевнені 98% респондентів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок досліджень.

Отже, освітні наукові заходи дійсно є осередком міжкультурної взаємодії для іноземних та українських студентів. Про це свідчить висока активність українських та іноземних студентів у таких освітніх та наукових заходах (відповідно до аналізу інформації сайту кафедри МППГ СумДУ). Студентська молодь вчиться поважати культуру інших народів та етносів, долати мовні бар'єри, розвивати комунікативні навички.

Список використаних джерел

1. Другий авторський проєкт викладачки кафедри під назвою "БІЕМ СумДУ: об'єднані мовою професії (іноземні та українські студенти)" за сприяння хаб-лабораторії "Ukr.Lang.Laboratory for foreign students " (реалізація Модуля Жан Моне), URL: <https://lang.sumdu.edu.ua/uk/news/519-druhyi-avtorskyi-proiekt-vykladachky-kafedry-pid-nazvoiu-biem-sumdu-obiednani-movoju-profesii-inozemni-ta-ukrainski-studenty-za-spryiannia-khab-laboratorii-ukrlanglaboratory-for-foreign-students-realizatsiia-modulia-zhan-mone>
2. Об'єднані мовою мистецтва: українські та іноземні студенти (ЄС Еразмус+, Модуль Жан Моне), URL: <https://lang.sumdu.edu.ua/uk/news/527-obiednani-movoju-mystetstva-ukrainski-ta-inozemni-studenty-yes-erazmus-modul-zhan-mone>
3. Об'єднані мовою професії : іноземні та українські студенти - факультет ЕЛІТ (реалізація модуля Жан Моне), URL: <https://lang.sumdu.edu.ua/uk/news/505-obyednani-movoyu-profesiyi-inozemni-ta-ukrayinski-studenty-fakultet-elit-realizatsiia-modulia-zhan-mone>

Maryna Nabok

PhD of Philology, associate professor
Department of Language Training for Foreign Citizens
Sumy, Sumy State University
Akshar S. student of group MC.m-924, India
Sumy, Sumy State University

PECULIARITIES OF INTERCULTURAL DIALOGUE BETWEEN DIFFERENT REPRESENTATIVES OF PEOPLE IN THE WORLD

Codes of culture correlate with the ancient ideas of a person and form a coordinate system that contains and reproduces standards of culture, traditions, customs, behavior and the whole life of a certain national-ethnic society. They are unique markers of consciousness and subconsciousness, by which they recognize belonging to a certain culture, identify it. One listening to the song is enough to guess which people – Eastern or Western, Southern or Northern – it belongs to. Without special education, it is possible to determine the belonging of peoples to general types of cultures – European, Eastern, Asian, African, based on their national clothes. Within

the European Union's documents, «intercultural dialogue is most often mentioned in the Commission's communication entitled Multilingualism: an Asset for Europe and a Shared Commitment» [2, p. 39].

Language, which is the main component of communication, can also be considered as a self-sufficient cultural system, which led to the emergence of a separate science – *linguculturalology*, which studies the interaction of culture and language, summarizes all possible ways of preserving and transmitting information about the culture of the people with the help of language.

The cultural code covers the entire range of material manifestations of the life and culture of peoples: artifacts, architecture, nationally determined symbols, music, songs, dances, rituals, folk customs, national cuisine, as well as various forms of leisure, relationships in the family and with friends, even the semantics of colors, smells and sounds with which the life of the nation is saturated. It is implemented in a cultural context. Cultural traditions are unshakable, therefore, during intercultural interaction, it is necessary to tolerantly perceive the peculiarities of life, art, beliefs, and traditions of other peoples.

Linguistic aspect. This aspect involves the study of language differences that can affect communication between speakers of different languages. There are many cross-language homonyms, the meanings of which do not coincide in different languages [1, p. 213–227]. For example, in Ukrainian, *rector* is the head of a higher educational institution, and in English and some other languages, *rector* is the head of a theological seminary, as well as a parish priest, a pastor. The English call a priest a *minister*, while in most European languages a *minister* is a member of the government, the highest position in the executive power; but the rector of the university in English is chancellor or president (especially in the USA). The collective of teachers in the universities of the USA and Europe is called «faculty», which should not be confused with the concept of «faculty», which is referred to as *college, school or department*. Although most often a department is a university *department*. The English *aspirant post* is not a graduate student, but rather a person who strives to achieve something. This word can be used in a context that is in comprehensible for Slavic culture: *presidential aspirants* – a

candidate for the post of president, but *post-graduate student* – this is a graduate student in the English version.

Ethical aspect. It is aimed at understanding the differences in ethical norms that are inherent in different countries and nations. These include, in particular, norms of morality, behavior, interpersonal communication, speech etiquette, etc. For example, in Poland, when paying in a restaurant, the word «thank you» can be interpreted as a refusal of the rest in favor of a tip. Gesture is an important expression of information. However, the same gestures in different cultures can have a different ethical meaning. For example, a thumb raised up for a Ukrainian, as well as for most Europeans, means «very good», «great», «super». In America, it is used to stop a car on the road, but in New Zealand it is interpreted as a sexual insult. This gesture also has different numerical values: for Italians and French it is «one», for Englishmen and Americans it is «five».

Clothes, make-up also belong to the elements of etiquette, and therefore are the subject of attention in intercultural contacts. For example, Slavic women, unlike Western European and American women, use a lot of cosmetics and jewelry in everyday life, wear elegant clothes and high heels. When foreigners arrive in Ukraine, they feel confused because they don't know what clothes to wear and when to wear them, so as not to be (overdressed) or on the contrary (underdressed).

Social and communicative aspect. It includes models accepted by society, norms and rules of communication, establishing and maintaining contacts in general. Each social stratum in each country has accepted rules of social behavior and communication determined by many factors. In monarchical countries, for example, Great Britain, certain ceremonial models are established, which are observed in clothing, language addresses, manners, distance between persons, etc. Youth societies in almost all countries differ from adults in language (youth slang), appearance, clothing, looseness in behavior. Very correct, bookish English from the mouths of foreign students sometimes shocks Americans. In such cases, you can hear from them: Don't speak English to me – you sound like a guide. So, the essence of the social-communicative aspect is to study various styles of communicative behavior, peculiarities of the manner

of communication depending on the specific situation and social environment of the interlocutors.

Psychological aspect. It involves the study of the psychological reaction of people in the conditions of communication with representatives of other states and ethnic groups. Psychologists, together with ethnologists, develop special recommendations, the observance of which reduces the discomfort of being in a foreign environment and helps prevent discomfort for others from their stay or inappropriate behavior for a certain national environment. In Western European psychology, silence is also considered impolite, even in the presence of strangers. In order to avoid awkward silence, they developed a tradition of social conversations about nothing («about the weather»). On the contrary, in some northern cultures, talking to a stranger is considered dangerous, so their representatives maintain silence, after which they gradually enter into communication. A person who does not know these features can get confused, perceive such behavior as a manifestation of impoliteness, suspicion. Eastern people also rarely take the lead in a conversation, preferring silence and listening.

One of the criteria by which differences in the mentality of different cultural societies can be determined is the *idea of a national hero, his relation to his native land*. For example, «the image of the earth in works of art acquires symbolic forms expressed in the system Earth – Kindred, Earth – Life, Earth – Will, Earth – Glory» [3, p. 324]. For Slavs, as well as for other European cultures, a national hero is a courageous, spiritually rich and physically strong person who directs all his efforts for the benefit of others, the fight against evil, victory over the enemies of his people (Ukrainian Cossacks, Russian battle heroes – heroes, English Robin Hood, national warriors, commanders, etc.). In contrast to this, the national hero of America is considered to be the one who realized the American dream – a difficult path from the very bottom of society to its top, becoming a successful businessman, a world-famous artist, a statesman and even the president of the country.

Therefore, cultural codes and mentality not only reflect the socio-cultural consciousness of the people, but also serve as an influential regulator of the formation

of its social behavior, education for the achievement of priority values for each specific nation.

References

1. Бедлінський О., Набок М. У пошуках сакральних мовних кодів загальнолюдських цінностей (на матеріалах запозичень російської, української та русинської лексики). *Rusin*. 2020. № 60. С. 213–227. DOI: 10.17223/18572685/60/13
2. Tuuli Lähdesmäki, Aino-Kaisa Koistinen, Susanne C. Ylönen. Definitions and Contexts of Intercultural Dialogue in European Policy Documents. *Intercultural Dialogue in the European Education Policies*. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-41517-4_3 (дата звернення 05.06.2023).
3. Янковська Ж., Набок М. Національна своєрідність потрактування образу землі в українських народних думках та творчості Василя Стефаника: психологічний аспект. *Rusin*. 2022. № 67. С. 304–325. DOI: 10.17223/18572685/67/17

Аліна Чернякова, к. пед. наук
м. Суми, Сумський державний університет
Ейкінс Айрін аспірантка Аз-21/Е/ англ, Нігерія
м. Суми, Сумський державний університет

SOCIAL INTEGRITY AND TOLERANCE IN EDUCATION: FOREIGN EXPERIENCE

Relevance of the problem. Anticipating the European future of Ukraine, educational institutions act as powerful agents of change in the promotion of European values social and academic integrity. Faculties realized they need to ensure that their students engage in assessment processes with honesty, fairness, courage, respect, responsibility and truthfulness – all values of academic integrity recognised by the International Centre for Academic Integrity (ICAI). The analysis of scientific intelligence makes it possible to assert that European values are productive tools - teaching, learning, development of educational and language policy in the conditions of a multicultural educational space [1-2; 6]. Given the outlined topic of the article,

special attention needs to be paid to the discussion of current problem situations and the analysis of best practices of the International Center for Academic Integrity [3].

Time and again, research has shown that having a culture of integrity on campus can be a natural deterrent to cheating or e-cheating. This culture cannot be developed overnight, and not amidst stress, anxiety, and a whole new mode of teaching and delivery. A recent ETICO blog focused on the importance of policy frameworks that can help govern the institution's attitude, proactive actions, and reactions to academic dishonesty. While policies are crucial top-down efforts, the practical implementation of these policies often miss the most important stakeholders – namely students [4].

The ETICO portal is a web-based platform that regroups and disseminates all the latest information and resources on ethics and corruption in education from IIEP-UNESCO, as well as from a range of partners and stakeholders active in this field [5].

The ETICO programme, initiated in 2001, aims to strengthen educational planning and management strategies by promoting a culture of ethics, reducing corrupt practices, and integrating the principles of transparency and accountability at the political level. There are three main channels: **Research, Training, Strategic Assistance.**

It is important to highlight educational courses in the work. New IIEP online course on corruption in education. September 2020 marked the launch of the IIEP-UNESCO online course on 'Transparency, accountability, and anti-corruption measures in education'. Building on IIEP's research and training activities in the area of corruption in education, this new course aims to bring together different education stakeholders to learn and exchange on practices of corruption, and strategies to address them in different education domains. This online course is organized as part of the Institute's programme on Ethics and Corruption in Education. The IIEP online course takes place over 7 weeks, beginning on September 21st and ending on November 6th. The course has registered 77 participants from 13 countries, namely Afghanistan, Bahrein, Cook Islands, Kenya, Eswatini, Myanmar, Oman, United Arab Emirates (UAE), Papua New Guinea, Philippines, Tanzania, USA, and Uzbekistan. Participants include members of ministries of education, legal advisors, prosecutors, university

administrative staff, civil society representatives, and representatives from UNHCR and the Global Partnership for Education (GPE). Participants expressed a common motivation for engaging in the course, that is, the desire to enhance their understanding and acquire new skills to improve transparency and accountability within the education sector of their country. Participants are required to complete both individual and group assignments as a part of this course. Group assignments focus on the design of a country project, in which the participants work together on a specific area of education planning and management as they progress through course modules. Those modules deal with the following topics: understanding corruption risks in the education sector, learning different corruption diagnostic tools and formulating anti-corruption strategies to improve transparency, accountability, social integrity and tolerance in the education sector. The latest scientific research at the Department of Language Training of Foreign Citizens of Sumy State University is specifically aimed at highlighting the possibilities and ways of implementing European values of the social and academical integrity and management strategies by promoting a culture of ethics, reducing corrupt practices in the lessons of the Ukrainian language as a foreign language in the context of European integration. It is important to note that within the implementation of the Jean Monnet Module "European values of intercultural dialogue in education: interdisciplinary and inclusive approaches" ("European values of intercultural dialogue in education: interdisciplinary and inclusive approaches" - EUROVALID) it is planned to direct research and educational activities with active participation students, young scientists and educators [2].

Against the background of the events in Ukraine, the study of students' value orientations showed the greatest importance of the values of independence, democracy, respect for the rights and freedoms of the Ukrainian space, as well as the personal well-being of citizens, in particular: family, health, education, career and self-realization, material well-being and prosperity, personal security and personal freedom. An important task of modern education is the implementation of the basic values of the European Union in educational programs taking into account an interdisciplinary

approach - respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law, respect for human rights, tolerance, intercultural dialogue.

Conclusions and prospects for further research. In our study, attention is focused on the importance of the implementation of European values in the education of foreign students in the context of European integration into the educational space. The main vector of development of Ukraine and its national system of higher education is European integration. Sumy State University implements the idea of a European university oriented towards innovation, based on strong democratic traditions, academic freedom, an atmosphere of creativity and publicity, and the formation of European values. Orientation to European values is necessary for creating a system of providing and constantly improving the quality of higher education.

Therefore, it is effective in the educational process to use innovative learning methods, such as trainings IIEP online course on corruption in education on time in an online format. The analysis of the experience of activity in the outlined direction of the ETICO portal allowed us to outline the possibilities of implementing progressive ideas in practice during the implementation of the three-year Jean Monnet Module "European values of intercultural dialogue in the field of education: interdisciplinary and inclusive approaches" (EUROVALID), which is possible with the support of the EU, results the implementation of which will be the subject of further scientific investigations.

References

1. Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 28-29 травня 2021) / за ред. О. Тупахіної. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 182 с. [European values in Ukrainian education: challenges and perspectives: a collection of materials of the International Scientific and Practical Conference (Zaporizhia, May 28-29, 2021) / edited by O. Tupakhinói. Zaporizhzhia: Helvetica Publishing House, 2021. 182 p.]
2. Chernyakova, A. V., Pylypenko-Fritsak, N. A. (2022). The role of value-oriented education of foreign students in the process of language training in the context of integration into the European educational space. Ensuring Standarts of Quality of Life in a Turbulent World. Monograph. Scientific editors:

- Tadeusz Pokusa and Tetyana Nestorenko. Opole: The academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022. – 623 p. P. 73.
3. Academic integrity. Retrieved from <https://academicintegrity.org/resources/educational-resources>
 4. Etico strategy. Retrieved from <https://etico.iiep.unesco.org/en/including-students-building-culture-integrity>
 5. <https://etico.iiep.unesco.org/en/discovering-etico>
 6. Simulation Games in Civic Education. (2007-2020). Retrieved from https://crisp-berlin.org/fileadmin/SIMULATIONS/Portfolios/CRISP_Portfolio_EN.pdf

Христина Чуб, студентка ЕК-21 (А2БІЕМ2-22)
Науковий керівник: **Інна Левенок**
доктор філософії, викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Актуальність дослідження. Вивчаючи іноземну мову, студент повинен бути готовим до сприйняття нового, бути відкритим до діалогу культур. Справжній діалог культур можливий лише у процесі міжкультурної комунікації. Це поняття не стосується лише вербального чи невербального спілкування, воно значно ширше уявних меж.

Мета дослідження. Окреслити визначення поняття «міжкультурна комунікація», здійснити теоретичний аналіз викликів та перспектив міжкультурної комунікації.

Існує багато варіантів визначення терміну «міжкультурна комунікація», різні науковці та дослідники пояснюють його по-своєму. Одне з найпоширеніших визначень, яка є загальноприйнятим і відображає основні аспекти міжкультурної комунікації, які розглядають в літературі, надає терміну наступне значення: **міжкультурна комунікація** — це процес обміну інформацією та взаєморозуміння між представниками різних культур, який передбачає вирішення конфліктів, врахування культурних відмінностей та пошук спільних точок контакту [1].

На заняттях іноземної мови міжкультурна комунікація є важливим та складним процесом, який вимагає вивчення не лише мови співрозмовника, але й культури його країни. Кожна культура має свої унікальні цінності, переконання, традиції та менталітет, тому необхідно пам'ятати, що речі, які є прийнятними в одній культурі, можуть бути образливими в іншій. Якщо ж недотримуватися цього «правила» та знехтувати етнічними, релігійними, соціальними та іншими характеристиками країни співбесідника можуть виникнути непорозуміння, і навіть конфлікти.

То ж під час здійснення міжкультурної комунікації викладачі та студенти стикаються з рядом викликів, а серед основних можна виділити:

- мовні бар'єри: недостатнє знання мови, різні акценти та діалекти, що створювати перешкоди в спілкування. Використання та розуміння невербальних сигналів, таких як міміка та жести, значно покращать ситуацію, і навпаки, їхня відсутність, або ж неправильне розуміння, все ускладнить.
- культурні відмінності, чутливість та стереотипи: можуть впливати на сприйняття інформації, норми ввічливості, використання жестів тощо. Для успішної міжкультурної комунікації потрібно усвідомлювати, як культурні різниці можуть впливати на спілкування, уникати стереотипів та попереджати дискримінацію на їхній основі, поважати національні почуття та гідність кожного з сторін комунікації, бути емпатичним.

Задля удосконалення та досягнення ефекту від міжкультурної комунікації на заняттях іноземної мови рекомендують використовувати різні стратегії, серед них:

1. Розвиток культурної свідомості: вивчення культурних аспектів, переконань та норм країни (мова якої вивчається).
2. Симуляції, групові проєкти, дискусії та рольові ігри. Студенти можуть уявити себе представниками інших культур, що допоможе розвинути

вміння знаходити компроміси у міжкультурних ситуаціях, а також навички перспективного мислення.

3. Онлайн-ресурси, відео– та аудіо–конференції: спілкування з носіями мови інших країн та отримання досвіду у різних ситуаціях.

4. Сприяння взаєморозумінню та підтримка культурної толерантності [2].

Отже, щоб побудувати ефективну міжкультурну комунікацію, студенти мають бути відкритими до вивчення культурних особливостей. З боку викладача також є відповідальність, оскільки його додатковим завданням на заняттях є стимулювання студентів до взаємодії з представниками різних культур, заохочування до активної участі у процесі міжкультурної комунікації.

Варто зазначити, що культурні відмінності не є перешкодою. Вони дають можливість розглядати світ з різних боків, пізнавати його багатогранність, розширювати свої знання та розуміння світу в цілому. В майбутньому це матиме свої позитивні наслідки, оскільки вміння побудувати міжкультурне взаєморозуміння стає все більш значущим, особливо для лідера, а вас, як фахівця своєї професійної діяльності, цінуватимуть роботодавці (адже це сприяє успішній міжнародній діяльності будь-якої організації).

Список використаних джерел

1. Intercultural communication: definition, types, and skills. *interObservers*. URL: <https://interobservers.com/intercultural-communication/> (дата звернення: 23.05.2023).
2. Галицька М. М. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців. *Освітологічний дискурс*. 2014. Т. 6, №2. С. 23–32. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3906/1/m_halytska_%20OD%20_%202_2014_ndlosv.pdf (дата звернення: 23.05.2023).

Tetyana Chernyshova
Leading specialist of the Department of Language
Training for Foreign Citizens
Miradova Guljakhn, student of PR13i
Sumy, Sumy State University

THE ROLE OF LANGUAGE IN THE MODERN INTERCULTURAL SPACE

Intercultural communication is understood as a process of interconnection and interaction between representatives of different communities. During such communication, there is an exchange of information and spiritual values between representatives of different types of cultures. This is a multifunctional phenomenon that involves knowledge of norms and principles of communicative behavior in a different socio-cultural environment. In addition, it also involves the formation of specific qualities; capacity for empathy and self-esteem. We note that one of the important factors of multiculturalism is the individual's ability to intercultural communication, dialogue between cultures using linguistic means [1].

The issue of intercultural communication was studied by such domestic scientists as Z. Hasanova, V. Zasluzheniuk, S. Kucheryan, V. Miroshnichenko, O. Zhornova, E. Vereshchagin, and others. Research results and analysis of academic publications indicate that intercultural communication is a complex and important process.

They consider intercultural communication as a necessary condition for successful integration into the political society. Recently, attention to the mentioned problem has increased significantly.

Problems related to intercultural communication are extremely relevant nowadays. Each language is not only a set of different language structures, but also a mirror of the people's culture.

In addition to the real world that surrounds a person - a representative of a certain nation, the language also reflects the consciousness of the people, their mentality, national character, way of life, traditions, customs, morality, value system, worldview, vision of the world [2].

Therefore, by «communication» we understand the exchange of thoughts and the achievement of mutual understanding between people in the process of communication. As you know, the nature of interaction between representatives of the same culture is determined by their social origin, upbringing, education, field of professional activity, and individual worldview. Sometimes this leads to some difficulties during communication.

We believe that specific symbols, stereotypes, prejudices, and national speech etiquette play an important role in intercultural communication.

We would like to emphasize the following key points:

- there is a close connection and interdependence between teaching foreign languages and intercultural communication;
- language is not only a source of communicative activity;
- language is a means of cognition, formation and transmission of thoughts;
- language is a means of conveying thoughts, expressing human feelings and emotions;
- language contributes to the process of communication, socialization, professionalization and social adaptation.

Therefore, communication enables the exchange of information, experience and is a way of establishing contacts. Its effectiveness depends on the ability of all participants in this process to really understand each other. A common language does not indicate a common idea of the interlocutors about the subject of conversation, as a result of which misunderstandings arise even among native speakers.

References:

1. Maltseva K.S. Intercultural misunderstandings and the problem of intercultural translation: autoref. Dis... Cand. Philosopher. Sciences: 09.00.04 / Institute of Philos. named after H.S. Skovorody of the National Academy of Sciences of Ukraine. K., 2002. 20 p.
2. Manakin V.M. Language and intercultural communication / V.M. Manakin Kyiv: TsUL, 2012. 288 p.

СЕКЦІЯ 3

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Біденко Л.В.

к. пед. н., доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

(ДОСВІД КАФЕДРИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН СУМДУ)

Незаперечним є факт, що навчання української мови як іноземної (УМІ) належить до актуальних питань сучасної освіти, а процес його практичної реалізації потребує нагального створення навчально-методичного забезпечення – підручників, навчальних посібників, словників, робочих зошитів тощо. Із цією метою відповідно до Державного стандарту з української мови як іноземної [1], Єдиної типової навчальної програми з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації [2] кафедрою мовної підготовки іноземних громадян передбачено створення навчально-методичного комплексу з української мови для іноземців.

Структура і зміст посібників відповідають вимогам і нормам Державного стандарту [1].

Навчальний посібник «Українська мова для іноземців. Рівень А 1» призначений для вивчення української мови як іноземної на елементарному рівні (згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти – рівень А1) [3]. Відповідно до Стандарту, цей рівень засвідчує часткове ознайомлення зі структурою і системою української мови та можливість обмеженого спілкування в прогнозованих стандартних ситуаціях [1]. З метою досягнення цієї мети дидактичний матеріал посібника спрямовано на оволодіння іноземцями усною

та писемною формами мовлення, зокрема на засвоєння базових граматичних одиниць у процесі їх активного використання в найчастотніших комунікативних конструкціях української мови.

Навчальний посібник орієнтовано на ознайомлення іноземних слухачів з основами фонетики, лексики та граматики української мови, що визначає його структуру та зміст. Чітка структура посібника зумовлена його поділом на блоки за тематичним принципом. Зміст кожного заняття становлять теоретичний і практичний блок, комунікативна тема, клоуз-тести, тематичний словник тощо.

Перші два розділи посібника містять інформацію про систему голосних і приголосних звуків української мови й основні інтонаційні конструкції. Подальші розділи спрямовано на формування лексичного запасу слухачів, знайомство їх із базовими граматичними категоріями української мови, а також подальше закріплення фонетичних і акцентологічних умінь. Презентація нового лінгвістичного матеріалу супроводжується двомовним (українсько-англійським) лексико-граматичним коментарем, що разом із використанням граматичних таблиць дає іноземцям можливість самостійного опрацювання матеріалу. З метою розвитку вмінь читання та аудіювання передбачено короткі адаптовані тексти, які знайомлять іноземних студентів із найбільш уживаною лексикою сучасної української літературної мови в її реальному функціонуванні. Характер і зміст текстів, представлених у посібнику, зумовлено програмними вимогами щодо лексичного мінімуму аналізованого рівня (А 1), що відповідає практичним потребам іноземців у спілкуванні в новому для них мовному середовищі.

Кожен розділ містить комплекс вправ, метою яких є формування та розвиток комунікативних умінь уживання граматичних форм в усному й писемному мовленні. Письмові вправи дають іноземним слухачам можливість удосконалення навичок письма. У процесі опрацювання діалогів і розмовних тем створюються умови для розвитку вмінь діалогічного та монологічного мовлення, що уможлиблює успішне подолання мовного бар'єра під час спілкування в реальних життєвих ситуаціях. Оскільки на стартовому рівні володіння мовою є потреба в залученні мови-посередника, формулювання завдань до вправ

дублюються англійською мовою. Це також дозволяє іноземцям працювати вдома самостійно.

Навчальний посібник **«Українська мова для іноземців. Рівень А 2»** є продовженням навчального комплексу «Українська мова для іноземців». Актуальність створення цього навчального посібника зумовлена необхідністю вдосконалення методичної бази для забезпечення процесу вивчення української мови як іноземної на базовому рівні. Метою посібника є подальше формування мовної, мовленнєвої та країнознавчої компетентностей як складових комунікативної компетенції і призначено для всіх, хто вивчає українську мову як іноземну в обсязі другого сертифікаційного рівня (А 2). Відповідно до Стандарту з української мови як іноземної, базовий рівень володіння українською мовою засвідчує можливість вибіркового спілкування в прогнозованих стандартних ситуаціях [1].

Навчальний матеріал посібника також поділено на блоки за тематичним принципом. У процесі опрацювання тем слухачі поглиблюють знання, отримані на початковому рівні, унаслідок чого іноземці не обмежуються опануванням лексико-граматичного мінімуму, але й пізнають життя сучасної України, її національні традиції, культуру та побут. Опанування матеріалу навчального посібника дасть змогу іноземним студентам продовжити знайомство з українською мовою в межах комунікативних тем «Моя країна», «Природа України», «Здоров'я», «Характер. Зовнішній вигляд», «Робота», «Покупки», «Предмети повсякденного вжитку», «Подорожі», «Послуги», «Готель», «Дозвілля», «Свята. Звичаї. Традиції». Лексико-граматичний матеріал подано з урахуванням тематичного принципу, що, на нашу думку, забезпечує етапність у засвоєнні знань граматики української мови.

Пропонована в посібнику система вправ дозволяє формувати навички використання мовних одиниць не тільки в побутовому мовленні, але й у професійному спілкуванні, що уможлиблює подальше вивчення наукового стилю мовлення, забезпечуючи реалізацію міжпредметних зв'язків. Особливостями завдань посібника є їх різноаспектний характер, що дозволяє не

тільки презентувати мовний матеріал, але й активізувати мовленнєво-розумову діяльність слухачів, тобто їх уміння ідентифікувати мовні одиниці, усвідомлювати їхній зміст і комунікативне призначення, аналізувати іншомовні вербальні сигнали, систематизувати лексико-граматичні одиниці та синтаксичні конструкції, порівнювати їх із відповідниками в рідній мові, синтезувати їхній зміст, визначати послідовність мовленнєво-інтелектуальних операцій при реалізації комунікативного завдання та, у разі потреби, коригувати власні повідомлення.

Грамматичні таблиці, матеріали для допитливих, діалоги, клоуз-тести свідчать про намагання авторів посібника зробити процес вивчення української мови більш легким, цікавим і творчим. Запропоновані в посібнику українсько-англійські словнички після кожної теми також полегшують роботу тих, хто вивчає УМІ. Зауважимо відсутність у посібнику англomовного лексико-граматичного коментаря: з метою семантизації нових лексичних одиниць на базовому рівні широко використовуються оригінальні фотографії та малюнки, а при опрацюванні абстрактної лексики – українсько-англійський словник.

Нарешті, навчальний посібник **«Українська мова для іноземців. Рівень В 1»** призначено для тих іноземних громадян, осіб без громадянства та осіб, для яких українська мова не є рідною, котрі хочуть підготуватися до сертифікаційного іспиту з української мови на рубіжному рівні (згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти – рівень В 1) [3]. Досягнення цього рівня забезпечує достатню базу для розгорнутого спілкування з носіями мови в соціально-побутовій і культурній сферах, зокрема в умовах комунікації з елементами непередбачуваності. Крім того, володіння українською мовою на рубіжному рівні є необхідною умовою для того, щоб студенти-іноземці могли навчатися в закладах вищої освіти України, якщо мовою їх навчання є українська.

Рекомендований для просунутого рівня навчання посібник продовжує ознайомлення слухачів з граматиною української мови, зокрема презентує найбільш складні граматичні питання – ступені порівняння прикметників і

прислівників, утворення дієприкметників і дієприслівників, дієслова руху тощо. Основні граматичні теми представлені в лаконічному теоретично-практичному аспекті та у вправах. При викладенні граматичного матеріалу автори дотримуються принципу поступовості.

Метою навчального посібника є формування необхідної лінгвістичної, комунікативної та країнознавчої компетентності, зокрема навичок і вмінь використання засобів різних рівнів мовної системи для реалізації певних тактик мовленнєвої поведінки в основних видах комунікативної діяльності.

Незважаючи на компактність, посібник досить інформативний: він містить основний лексико-граматичний матеріал, комунікативний контент, необхідні країнознавчі відомості. Навчальний матеріал подано у вигляді 15 уроків, кожен з яких присвячено певній темі («Держава Україна», «Освіта в Україні», «Хобі. Дозвілля», «Дивовижна Україна», «Сім чудес України», «Традиції, звичаї, свята», «Здоров'я», «Планування відпочинку» та ін.).

Автори посібника намагалися глибше познайомити іноземців з Україною, її природою, культурою, економікою, державним устроєм, традиціями і звичаями українського народу, системою освіти, особливостями працевлаштування. Деякі теми висвітлюють повсякденні життєві ситуації – торгівля й покупки, громадське харчування, оренда житла, побутові послуги, планування й організація відпочинку, проведення дозвілля.

Кожний урок побудований за такою структурою: нові слова; короткий текст, що знайомить із темою, яка буде висвітлюватись у цьому уроці; мовні завдання, що чергуються з теоретичним висвітленням граматичних тем; основний текст; післятекстові та контрольні завдання; вправи для самостійної роботи. Викладу граматичного матеріалу передують фонетична розминка, що ставить на меті формування й удосконалення орфоепічних норм, знайомство з основними випадками чергування голосних і приголосних звуків при формо- і словотворенні. Лексичні вправи націлені на розширення словникового запасу іноземців, вміння встановлювати системні зв'язки між словами. Велику увагу приділено завданням зі словотвору, роботі зі спільнокореневими словами.

Грамматичні завдання передбачають розвиток умінь знаходити в текстах і використовувати в повідомленні морфологічні форми та синтаксичні конструкції, які вивчаються в цій темі, що забезпечує можливість подальшого розвитку монологічного та діалогічного мовлення. Таким чином, пропоновані в посібнику вправи спрямовані на розвиток різних видів мовленнєвої діяльності й охоплюють різні рівні мовної системи. Заслужує на увагу те, що в процесі опрацювання пропонованого комплексу вправ студенти вдосконалюють уміння використання мовних одиниць не тільки в повсякденному мовленні, а й у ситуаціях професійного спрямування. Виконання письмових вправ дає змогу розвивати вміння писемного мовлення.

Безумовний інтерес для іноземців становитимуть тексти, які знайомлять із лексикою в її реальному функціонуванні. Текстовий матеріал, який базується на лінгвістичному матеріалі посібника, містить необхідний мінімум нових лексичних одиниць, що відповідає комунікативним потребам іноземців. Крім основного тексту, кожен урок містить менші за обсягом тексти близької тематики, які можуть бути використані для формування навичок слухання при роботі в аудиторії з викладачем, розвитку та вдосконалення граматичних навичок письма тощо. У посібнику багато діалогів, у тому числі з творчими завданнями, що сприяє формуванню навичок діалогічного мовлення. Корисним, на наш погляд, є також те, що на початку кожного уроку пропонується перелік необхідних для знайомства з комунікативною темою слів і словосполучень. Іноземцям, які вивчають українську мову, стануть у пригоді тексти різних оголошень, вітальних листівок, фрагментів меню, завдання з наскрізної рубрики «Життєва ситуація», вправи, які передбачають самостійний пошук потрібної інформації в Інтернеті тощо.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт з української мови як іноземної (проект). *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-derzhavnij-standart-z-ukrayinskoyi-movi-yak-inozemnoyi> (Accessed 10.05.2019).

2. Дзюбенко Л.І., Філіпчук С.С. Єдина типова навчальна програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації. Київ, 2008.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Дегтярєва Т.О. Українська мова як іноземна (Рівень А1) : навч. посібник для іноз. гром. / Дегтярєва Т.О., Дядченко Г.В., Коньок О.П. та ін. – Суми, Університетська книга, 2019. – 390 с.
5. Дегтярєва Т.О. Українська мова як іноземна (Рівень А2) : навч. посібник для іноз. гром. / Дегтярєва Т.О., Дядченко Г.В., Коньок О.П. та ін. – Суми, Університетська книга, 2019. – 390 с.
6. Біденко Л.В. Українська мова як іноземна (Рівень В1) : навч. посібник для іноз. гром. / Біденко Л.В., Кліпатська Ю.О., Силка А.А. та ін. та ін. – Суми, Університетська книга, 2019. – 390

Узун Хюсеїн, ІН-25ан, Туреччина
Науковий керівник: Дядченко Г. В. , к. філ. наук
м. Суми, Сумський державний університет

PROFESSIONAL BURNOUT OF HIGHER EDUCATION TEACHERS IN THE PROCESS OF LANGUAGE TRAINING FOR FOREIGN CITIZENS

Relevance of the problem. In recent years, researchers have been increasingly discussing the phenomenon of professional burnout among workers. Various terms are used to describe this phenomenon, such as "professional burnout," "job burnout," "emotional burnout," and so on. An analysis of the scientific literature has convinced us of the appropriateness of using the term "professional burnout" as the most adequate one.

In scientific literature, this phenomenon is described as a combination of negative experiences associated with work, the team, and the organization as a whole. Its specificity lies in its development primarily among professionals in the social sphere, including educators. N.V. Samoukina and Yu.P. Platonov understand

professional burnout as a syndrome that develops against the background of chronic stress and leads to the depletion of emotional, energetic, and personal resources of an individual. This reaction of the psychological sphere encompasses emotional emptiness, depersonalization, and the reduction of professional achievements.

Researchers such as V. Boyko, N. Vodopyanova, L. Dika, Yu. Drozdova, Ye. Ilyin, T. Zaychikova, L. Karamushka, M. Korolchuk, A. Pavlova, P. Platonov and N. Samoukina have dedicated their studies to the problem of prevention and overcoming of professional burnout.

The term "burnout" was first introduced by American psychiatrist H. Freudenberger in 1974 to describe the mental state of healthy individuals working in the "person-to-person" system. Currently, this term holds diagnostic status in the International Classification of Diseases and is associated with difficulties in managing one's own life.

There are both general causes that contribute to the occurrence of "professional burnout" across all categories of workers, as well as specific factors related to the nature of their work, social prestige of the profession, and personal characteristics.

The general causes include intensive communication with various individuals, including those with a negative attitude; work under unstable conditions and unpredictable circumstances; living in megacities with intense interaction and communication with a large number of strangers; lack of time and resources to support one's own health, and so on.

The specific causes can include professional issues (career advancement) and working conditions (low salary levels, lack of necessary equipment or resources for quality work), the negative influence of clients who tend to address their own psychological problems through interaction with a specialist.

According to the information provided by N. Samoukina, the symptoms indicating the development of burnout syndrome can be categorized into three groups: psycho-physical, socio-psychological, and behavioural. Psycho-physical symptoms of burnout include feelings of chronic fatigue, emotional and physical exhaustion, decreased reactivity to changes in the external environment, general asthenization,

frequent headaches, persistent gastrointestinal disorders, rapid weight changes, insomnia, sluggishness, drowsiness throughout the day, shortness of breath, breathing difficulties during physical or emotional exertion, and noticeable decrease in external and internal sensory sensitivity.

The socio-psychological symptoms of burnout include the following feelings and reactions: reduced emotional tone, depression, cynicism, and callousness not only in work but also in personal life, increased irritability, frequent nervous breakdowns, constant experience of negative emotions without apparent cause in the external situation, a sense of unconscious unease and heightened anxiety, feelings of hyper-responsibility and constant fear of "not coping," overall negative attitude towards life and professional prospects, feelings of lack of support from family, friends, and colleagues, awareness of making a wrong choice, and so on.

The behavioural symptoms of burnout include the following patterns of behaviour: noticeable changes in work schedule (arriving early and leaving late or, conversely, arriving late and attempting to leave as early as possible), constantly taking work home without actually doing it, decreased enthusiasm towards work and indifference towards results, failure to accomplish important and prioritized tasks and getting stuck on trivial details, spending a significant portion of work time on unconscious execution of automatic and elementary actions, distancing oneself from colleagues and clients, increased inappropriate criticism, alcohol abuse, loss of interest in alternative problem-solving approaches, performing work in a formal manner, decreased activity in leisure and hobbies, and limiting social interactions.

Three factors play a significant role in the development of burnout syndrome: personal, role-related, and organizational factors.

Taking into account the personal factor allows us to identify which employees are at a higher risk of developing the described syndrome. Firstly, employees who are required to engage in extensive and intensive communication with different people are more prone to burnout. Introverted individuals, whose individual psychological characteristics do not align with the communicative demands of their profession, are particularly susceptible to burning out quickly. Secondly, individuals who experience

constant internal conflicts related to their work are more likely to develop burnout. This includes individuals who made a mistaken professional choice or, for example, women who experience internal conflict between work and family. Thirdly, employees whose professional activities take place under conditions of acute instability and chronic fear of job loss are more susceptible to burnout. Fourthly, burnout can develop in the presence of chronic stress when a person is placed in new and unfamiliar circumstances where they are expected to perform at a high level of efficiency. Finally, burnout syndrome is more commonly observed in residents of large cities who live in conditions of forced interaction with a large number of strangers.

Employees with the following characteristics tend to experience less risk to their health and a lower degree of decreased effectiveness when it comes to burnout syndrome. Firstly, individuals who have good health and consciously take care of their physical well-being are less susceptible to burnout. Secondly, individuals with high self-esteem, self-confidence, and belief in their own abilities and professional qualities are less prone to burnout. It is also worth noting that burnout is less dangerous for individuals who have experience in successfully overcoming professional stress and have the ability to adapt constructively in demanding conditions. Additionally, individuals with high levels of plasticity, openness, sociability, and independence tend to be resilient to burnout. Lastly, an important characteristic of individuals resistant to burnout is their ability to form and maintain positive attitudes and values towards themselves, others, and life in general.

Another important factor in the development of emotional burnout is the organizational factor. This refers to the destabilization of work activities and an unfavourable psychological atmosphere within the organization. It includes unclear organization and planning of work, significant bureaucratization, long hours of work with complex and ambiguous tasks, and conflicts both between supervisors and subordinates and among colleagues. Additionally, situations characterized by a lack of coordination, absence of integrated efforts, and existing competition contribute to the development of burnout, particularly when successful outcomes depend on coordinated actions. In the context of our study, another significant factor that contributes to the

burnout syndrome is dealing with a psychologically challenging population, such as seriously ill individuals, conflict-prone customers, or "difficult" adolescents, among others.

The conducted research and our own experience have convinced us that the profession of a teacher belongs to those that are significantly susceptible to the influence of "burnout." This is associated with a high degree of emotional burden, mental strain, and subsequent stress. Additionally, this profession falls into the category of altruistic professions, which further increases the likelihood of burnout.

Analysis of scientific sources on the research topic has revealed (and the author's own experience confirms) that the development of the burnout syndrome in higher education teachers is facilitated by a demanding work pace involving numerous, not always meaningful tasks. Insufficient recognition and rewards for their work (both financial and non-financial), frequent unwarranted criticism from management on various grounds, sudden changes in tasks, and unclear distribution of responsibilities are all contributing factors. Additionally, a sense of being undervalued and unimportant also plays a role in the development of burnout.

Furthermore, a teacher who works with international students also faces health risks associated with contact with students who may be carriers of dangerous, sometimes exotic diseases that are not common in Ukraine, such as AIDS, tuberculosis, malaria, tropical fevers, and typhoid fever. The risk of increased emotional strain arises when interacting with students who come from conflict zones in the East and have lost family members or experienced chronic psychological and emotional stress.

Among the negative factors from the student body that increase the likelihood of professional burnout among language teachers, one can also include the low preparation level of foreign students alongside inflated expectations for adequate assessment; biased, inadequate, or sometimes negative attitudes of foreign students (mostly from Arab countries) towards female teachers, their teaching style, behaviour, dressing style, and language proficiency (referring to foreign language proficiency); low motivation of foreign students to attend classes and constant lateness; lack of discipline, audacious, or even aggressive behaviour.

In conclusion, we can state that the issue of professional burnout among language teachers working with foreign students is relevant. The analysis of theoretical sources reveals further prospects for scientific work, which we see in identifying and systematizing measures aimed at preventing, overcoming, and addressing this dangerous phenomenon.

References

1. Боженко Л. Емоційне вигорання педагогів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://literacy.com.ua/praktychna-psychologija/212-prosvitnytvo-i-profilaktyka/764-emotsiine-vyhorannia-pedahohiv.html>
2. Борисова М.В. Психологические детерминанты феномена эмоционального выгорания у педагогов // Вопросы психологии. 2005. № 2. С. 97–104.
3. Chang, M. L. (2009). An appraisal perspective of teacher burnout: Examining the emotional work of teachers. *Educational Psychology Review*, 21(3), 193-218.
4. Hakanen, J. J., Bakker, A. B., & Schaufeli, W. B. (2006). Burnout and work engagement among teachers. *Journal of School Psychology*, 43(6), 495-513.
5. Kyriacou, C. (2001). Teacher stress: Directions for future research. *Educational Review*, 53(1), 27-35.

Zaitseva S.S.

PhD in Social Communications, lecturer
Department Of Language Training For Foreign Citizens
Gali Mohamed Youssef Mohamed Youssef
student of MTs.M-011an
Sumy, Sumy State University

MEDICAL TERMINOLOGY - HIGHLY SPECIALIZED VOCABULARY IN UKRAINIAN LANGUAGE CLASSES AS A FOREIGN LANGUAGE

The relevance of this study is due to the fact that foreign citizens receive medical education in Ukraine.

The aim of the study is to find out the feasibility of studying medical texts and medical terminology by foreign students in Ukrainian as a foreign language classes.

Thus, according to the Standard of Higher Medical and Pharmaceutical Education of Ukraine, field of knowledge 22 Healthcare, specialty 222 Medicine [2] and the Unified Curriculum of the Ukrainian Language for Foreign Students of the Main Faculties of Non-Philological Specialties of Higher Educational Institutions of Ukraine of III-IV Accreditation Levels [2], foreign students in the 3-5th year of higher education should study medical texts and medical terminology in Ukrainian as a foreign language, Foreign students in the 3-5th year of study at a medical institution should do grammatical exercises aimed at reviewing what they have learned in the initial courses and mastering lexical material aimed at improving their language skills in a professional (medical) environment.

The lexical material is studied according to the course programmes and requires specialised texts.

For example, medical terminology is highly specialised and consists of complex terms and vocabulary that may be unfamiliar to foreign students. Medical textbooks that focus on terminology can help foreigners understand and learn the specific language used in the medical field.

Medical texts can help international students integrate into the medical community and communicate with their colleagues, healthcare professionals and patients. Understanding and using the correct medical terminology is essential for effective communication and collaboration in a medical environment.

Medical terminology is the foundation of medical education. Students need to understand and use the words and terms accurately. Access to medical literature helps international medical students deepen their knowledge and expand their vocabulary.

In a clinical setting, communication is essential for patient care. Medical vocabulary enables healthcare professionals to communicate specific information about symptoms, diagnoses, treatments and procedures. For international medical students preparing for clinical practice, learning medical vocabulary can help them communicate with patients.

In medicine, medical terminology has certain standards to ensure consistency and accuracy in medical documentation. Using standardised medical terminology helps to avoid ambiguity and misunderstandings.

International medical students need to constantly improve their knowledge and skills. Medical vocabulary and terms form the basis of their professional development. By mastering medical terminology, students can better understand medical literature, scientific articles, etc.

When learning Ukrainian for further employment in a medical institution in Ukraine, foreigners should focus on vocabulary related to medical terminology and healthcare. In Ukrainian as a foreign language courses for students of 3-5 years of study, we recommend that you study the following vocabulary topics

1. Human anatomy: body parts (head, arms, legs), internal organs (heart, lungs, liver), skeletal system (bones, joints), muscular system (muscles, tendons), etc.

2. Medical conditions and diseases: common illnesses (colds, flu, fever), chronic diseases (diabetes, asthma, hypertension), infectious diseases (malaria, tuberculosis, hepatitis), respiratory diseases (sore throat, pneumonia, bronchitis), cardiovascular diseases (heart disease, stroke), etc.

3. Healthcare professionals and facilities: medical specialities (cardiology, paediatrics, dermatology), communication and interaction between doctor and patient, hospital departments (emergency room, intensive care unit), medical equipment and instruments (stethoscope, syringe), healthcare facilities (polyclinics, hospitals, pharmacies).

Therefore, in the course of Ukrainian as a foreign language, in addition to learning specific medical terminology and expanding vocabulary, it is equally important for medical students to practise and develop their speaking and listening skills in Ukrainian, to read medical texts and practise writing prescriptions, filling in patient records, etc.

References

1. Єдина навчальна типова програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV

рівня акредитації [Текст] / За ред. О. М. Тростинської, Н. І. Ушакової. - К. : НТУУ «КПІ», 2009. – 52 с.

2. Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальність 222 Медицина. Київ. 2021. 32 с.

Кулішенко Л.А., к. філол. наук
м. Суми, Сумський державний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА РОБОТИ ВИКЛАДАЧА-СЛОВЕСНИКА

Трансформації у суспільстві вимагають змін у сфері освіти, яка має відповідати сучасним вимогам. Робота викладача-словесника закладу вищої освіти спрямована на формування у студентів достатньої мовної компетентності для здійснення пізнавальної діяльності в соціокультурній і навчально-професійній сферах, що реалізується за допомогою комплексного підходу до підготовки майбутніх спеціалістів і передбачає взаємодію комунікативних, освітніх і виховних цілей.

Для досягнення поставлених цілей викладач має оволодіти такими формами професійного розвитку і вдосконалення педагогічної майстерності, як: мотиваційно-планувальна, дослідницько-пошукова, практично-експериментальна, науково-методична, контрольна-оцінювальна тощо. Як бачимо, однією з форм діяльності на цьому шляху є науково-методична. Вона сприяє практичній реалізації досягнень науки і практики, інноваційних освітніх технологій, методів і прийомів, елементів перспективного педагогічного досвіду [1].

Кафедра мовної підготовки іноземних громадян Сумського державного університету є потужною науково-методичною базою. Щорічно викладачі кафедри видають науково-методичні матеріали, які розкривають лінгводидактичні й кроскультурні аспекти формування професійної компетенції іноземних студентів.

Серед останніх методичних розробок увагу привертає навчальний посібник «Тексти, діалоги, тести», авторами якого є Дегтярьова Т. О., Кулішенко Л. А., Шевцова А. В. [2]. Посібник призначено для вивчення української мови як іноземної на вступному та елементарному рівні (згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти – рівень А1, А2). Пропонований посібник являє собою збірник текстів із завданнями до них.

Посібник має практичну спрямованість і базується на принципах активної комунікативності. Матеріал посібника націлено на оволодіння іноземцями усною та писемною формами мовлення, зокрема на максимальне засвоєння та активне використання комунікативних конструкцій української мови.

Навчальний посібник орієнтовано на активізацію та удосконалення практичних навичок та умінь студентів у таких сферах мовленнєвої діяльності, як читання, аудіювання (сприйняття та розуміння текстів соціально-культурного характеру), мовлення (формування навичок діалогічного й монологічного відповідно до ситуативних моделей комунікації); письмо (формування вмінь та навичок, необхідних для виконання письмових завдань у процесі навчального й побутового спілкування).

Посібник має чітку логічну структуру. Він містить змістовні тести, діалоги та тести, що дозволяють оволодіти комунікативними навичками. Завдання продумані за рівнем складності, що сприяє покращенню усного мовлення інокомунікантів.

До посібника увійшли тексти, які є цікавими та різноманітними за змістом. Вони розкривають життя та побут іноземних студентів, мають красназавчий характер. Під час добору матеріалів посібника, а також визначення їх послідовності автори врахували особливості української мови, а також потреби мовленнєвої практики студентів-іноземців. У посібнику є діалоги, ознайомлення з якими сприятиме опануванню навичок спілкування. Виконання тестових завдань допоможе студентам-іноземцям запам'ятати мовленнєві кліше та різні видів запитань, що дозволить інокомунікантам підготуватися до спілкування в українському середовищі.

Посібник може бути використано під час аудиторних занять та у процесі самостійної роботи.

Отож, аналізований посібник є прикладом науково-методичної розробки викладачів-словесників, професійна діяльність яких передбачає неперервний пошук способів підвищення якості освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Сидоренко В. Науково-методична діяльність як продуктивна форма розвитку педагогічної майстерності вчителя української мови і літератури. URL: <https://lib.iitta.gov.ua> (дата звернення: 10.05.2023).
2. Дегтярьова Т.О., Кулішенко Л.А., Шевцова А.В. Тексти, діалоги, тести: посібник / підручник. Суми: Сумський державний університет, 2022. 129 с.

M. Nabok, Ph.D. of Philology, associate professor
Department of Language Training for Foreign Citizens
Sumy, Sumy State University
C. Shreedsha, student of MC.m-924, India

THE MAIN METHODS OF TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE DURING MARTIAL LAW

In didactics and individual methods, scientists have repeatedly concluded and developed classifications of teaching methods according to the nature of students' cognitive activity. The works of such scientists were valuable for our research: O. Bilyaeva, N. Bondarenko, O. Kucheruk, M. Nabok, and others. O. Kucheruk developed a classification of methods according to the following criteria: level of application (general and specific); form of educational activity (group, individual, collective); efficiency (productive, unproductive); activity ratio teacher and students (active, passive, interactive); novelty (traditional, innovative); the purpose and method of imparting knowledge (verbal, visual, practical, informational and communicational); competence-target assignment (methods of formation of key competences, methods of formation of language competence) [1]. M. Nabok following

such principles in teaching dumas to ukrainian and international students: 1) *the principle of close connection of teaching with the modern life of Ukrainian society*; 2) *the principle of family-centrism* [2, p. 4–8].

Life and the educational process during the war are reflected in the choice of learning methods. The teacher needs to choose effective methods according to the specific situation, take into account life limitations, circumstances, psycho-emotional state and needs of students. The methods chosen by the teachers should ensure maximum equal access to the learning process for the comprehensive development of the participants of the educational process who have fallen into extremely difficult life circumstances due to the war. Students in the vast majority of settlements were forced to move within the borders of Ukraine or beyond its borders as a result of threats to life, hostilities and temporary occupation of certain territories.

Therefore, in wartime conditions, it is necessary to take into account the valuable experience of distance educational practice as much as possible, which makes it possible to assert that the key to the most effective methods of learning in a distance format focuses on the application of the *exercise method* for students to acquire the skills of online individual and group performance of educational tasks, as well as independent educational activity for current and final control of educational results. It is necessary to choose tasks to involve students in actions of perception and further use of information in real speech practice (conversation, discussion, micro-discussion in a group, discussion in pairs, interviews, etc.). For the formation of a humanistic worldview, such work unfolds around listened / read / watched texts or media texts on life-affirming topics, which highlight the topics of humane behavior of specific people, their brave, heroic deeds or good deeds.

The application of the *research method* will contribute to the formation of the experience of independent search. The specified teaching method involves the creative application of knowledge, mastering the methods of scientific knowledge. An active systematic search for the necessary information, which is based on the processing of various sources of textual and graphic information (reference literature, encyclopedic and linguistic dictionaries, scientific, journalistic, fiction, reference media resources,

etc.), which will make it possible to independently reveal the main properties of language units and phenomena, distinguish between basic and additional information, analyze and compare language units of different levels, evaluate the obtained results educational activities, etc.

A component of the research method is the *method observation of language and language facts*, which involves conscious perception, comparison, analysis, synthesis, generalization and systematization of learned linguistic phenomena and concepts (their features, structure, functions, spheres of use). Using the method observation enables students to understand, perceive and become aware of linguistic phenomena and facts. Observation of the language can be conducted even after studying the theoretical material. In this case, this method is used to expand the circle of facts that illustrate and confirm the studied linguistic phenomenon.

In conclusion, we note that despite all the challenges, the war cannot cancel or postpone the educational process. Therefore, the most effective tools for learning the Ukrainian language will provide opportunities for the development of natural abilities and training of education seekers.

References

1. Кучерук О. А. Методи навчання в системі понять сучасної лінгводидактики. *Українська мова і література в школі*. 2013. 3. С. 10–15.
2. Nabok M. Teaching Ukrainian folk dumas at university: analysis in context of intercultural communication. *Advanced Education*. 2020. № 16. P. 4– 8. DOI: <http://dx.doi.org/10.20535/2410-8286.184554>

Нефедченко О. І.
доктор філософії, старший викладач кафедри іноземних мов та лінгводидактики
Алексахіна Т. О.
кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та
лінгводидактики
м. Суми, Сумський державний університет

ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ВЕДЕННЯ ДІАЛОГУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Вагоме місце з-поміж професійних умінь займають уміння застосовувати евристичний навчальний діалог при вивченні різних предметів, зокрема іноземної мови. Означений підхід визначає провідним у навчанні студентів орієнтацію на опанування логікою навчального діалогу, оскільки він забезпечує більш повні можливості для творчого освоєння знань, підвищення рівня самостійності в опануванні студентами знань та умінь, сприяє виробленню таких важливих професійних якостей особистості, як самостійність, ініціативність, креативність, гнучкість мислення та ін. На підставі аналізу філософсько-методологічних, психолого-педагогічних досліджень В. Андрєєва, А. Хуторського, П. Копніна, А. Короля, Г. Гончаренка та інших це можливо в умовах пізнавально-творчої, тобто евристичної освіти, яка може бути схарактеризована як завершена інноваційна освітня система, що має на меті створення необхідних умов для розвитку і творчої самореалізації, самозростання особистості майбутнього професіонала.

На підставі системного аналізу Галузевого стандарту вищої освіти, Концепції «Нова українська школа» визначено групи основних умінь застосування евристичного навчального діалогу, якими мають оволодіти сучасні студенти, а саме: уміння ставити сутнісні пізнавальні запитання; уміння складати логічний ряд запитань для розвитку мислення, створення конкретного освітнього продукту; уміння взаємодіяти в інтерактивній групі; уміння здійснювати діагностику запитальної діяльності та діалогової взаємодії.

На підставі структурно-логічного аналізу теоретичних і практичних аспектів фахової підготовки студентів установлено, що *педагогічними умовами,*

які забезпечують ефективне формування вмінь застосування евристичного навчального діалогу, є такі: 1) застосування евристичної освіти та її технологій як основи для формування професійних мотивів та умінь, професійно-творчої діяльності студентів; 2) використання евристичних технологій для формування у майбутніх фахівців умінь самостійного конструювання евристичного навчального діалогу у теоретичній підготовці і практичній діяльності; 3) створення й використання комплексу діагностичного інструментарію для самооцінки й оцінки рівнів сформованості у студентів умінь застосування евристичного навчального діалогу.

Провідними методами освоєння теоретичного матеріалу визначено авторський варіант «лекції прямої дії», де значне місце посідає евристичний діалог (на основі методик професорів Б. Коротяєва і М. Лазарєва), і контрольована викладачами самостійна робота студентів із засвоєння теоретичних знань. Крім «лекцій прямої дії», формування вміння застосування евристичного діалогу відбувається у студентів у процесі реалізації таких форм освітньої діяльності, як інтерактивний пошук у малих творчих групах, презентації своїх знахідок, дружня дискусія, тренінг та коучинг професійного спрямування, ділова гра тощо.

Однією із головних задач викладача можна виокремити ознайомлення студентів із технологіями евристичної освіти, особливостями постановки серії пізнавальних запитань під час діалогової взаємодії (основної складової евристичного діалогу). Студенти, використовуючи серії евристичних запитань, спрямованих на розкриття мети, завдань пізнавальної діяльності, засобів і способів їх розв'язання, опановували вміннями формулювати і переформулювати актуальну і значущу для кожного навчальну мету та відповідні до неї завдання.

Для ефективного застосування діалогової взаємодії під час дискусії студенти мають володіти *дискурсивною поведінкою*, яка проявляється в інтелектуальній, емоційній та вольовій сферах особистості. Щодо інтелектуальної сфери – це вміння зосереджувати увагу протягом певного часу,

тримати в пам'яті отриману інформацію, аналізувати, робити висновки. Умовою успішної діалогової взаємодії є також вихованість емоційної сфери – комуніканти мають бути терплячими, толерантними один до одного, спокійними, урівноваженими, ввічливими, поважати думку інших. Вольові риси проявляються у здатності обирати до інших співрозмовників відповідний спосіб спілкування – для справжнього діалогу важливо: поважати право інших на висловлювання власної точки зору; вміти заохочувати співрозмовників шляхом перепитувань, навідних запитань, зацікавлених вигуків, погляду і т.д.; тактовно переривати співрозмовника в разі потреби; проявляти ввічливість під час «пересікання реплік»; дотримуватися регламенту для того, щоб кожний мав право висловитися

Вербально зацікавленість розмовою демонструється використанням прийомів заохочення співрозмовника:

1. використання коротеньких реплік: *I see. Of course. Really? Oh?;*
2. використання допоміжного дієслова для формування питання: *Do you? Were you? Have you? Can you?*
3. повторення ключового слова або фрази:

A: A couple should date not less than two years before getting married.

B: Two years?

4. наведення запитань, які передбачають більш детальне висвітлення проблеми:

A: I think that living in a house is better than living in a flat because there is a garden near the house and children can spend more time outside.

B: But what about work in the garden? As far as I know gardening takes a lot of time.

5. демонстрація розуміння шляхом вигукування – *Mmmm.*

Невербально активне слухання проявляється кивком голови, спрямованим на співрозмовника зацікавленим поглядом.

Вміння влучно формулювати запитання для ведення (початку та розвитку) евристичного діалогу є важливим комунікативним умінням. Вміння поставити запитання дає можливість адресату «контролювати» хід обговорення проблеми.

Розглядаючи міжкультурні чинники у веденні діалогу-дискусії, є потреба розглянути наявні у відповідній культурі *табу*, під якими розуміємо моральні соціальні норми або вимоги до поведінки, які засновані на прийнятих у певному суспільстві уявленнях [1, с. 261]. Теми-табу є ключовим елементом кожної культури, і для того, щоб повноцінно вести діалог, необхідно усвідомлювати, які теми є прийнятними у певному суспільстві, а які ні. Говорячи про різні табу у рамках англійської національної культури, можна умовно виділити групи «заборонених» тем для розмови: особисте та інтимне життя; прибуток та зарплатня; хвороби та смерть; політика; релігія.

Намагаючись вивести українську вищу освіту на європейський рівень, наша задача виховати майбутнього спеціаліста високого рівня, сформувати у нього, крім професійних якостей, діалогові вміння, які конче потрібні на всіх етапах його кар'єрного зростання. Вміння вести співбесіду, поводити себе в колективі з колегами, з клієнтами, з пацієнтами формуються поступово на прикладі вже готових діалогів, діалогових кліше, перегляді відео контенту, при вирішенні ситуативних задач. На наш погляд, саме евристична освіта, з її ідеями та технологіями, дає студентам свободу думки, відчуття комфорту та зацікавленості на занятті.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Харків : Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
3. Зайцева І. В. Принципи відбору та тематика проблемних ситуацій для формування у майбутніх вчителів іноземної мови компетенції в англійському діалогічному мовленні / І. В. Зайцева // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія :

- Педагогіка та психологія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2011. – Випуск 19. – №19. – С. 85–93.
4. Калита А. А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання: Монографія / А. А. Калита. – К. : Видавничий центр КДЛУ, 2001. – 351 с.
 5. Топтигіна Н. М. Навчання дискусії на матеріалі художніх текстів у процесі вивчення англійської як другої іноземної мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Н. М. Топтигіна – К., 2004. – 304 с.

Пилипенко-Фріцак Н. А.
викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет

НАВЧАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ ЯК МЕТОД ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Однією з головних ознак сучасного суспільства є його розвиток на основі інновацій. Цей процес у повній мірі стосується й освітньої галузі [1]. Перед вищими навчальними закладами стоїть завдання постійного підвищення якості освітнього процесу, модернізації його змісту, розробки й впровадження інновацій та інформаційних технологій, пошук нових або реконструкція старих, добре відомих методів навчання, що найбільшою мірою забезпечують активність студентів у навчальному процесі в рамках «моделі студентоцентричного навчання» [4, с.18]. Процес навчання потребує напруженої розумової роботи студента його активної участі в навчальному процесі. Самі по собі пояснення й демонстрація не дадуть стійких знань; цього можна досягти лише за допомогою активного / інтерактивного навчання. Актуальним питанням на сьогодні є пошук нових інноваційних педагогічних форм навчання, які сприяють процесу розкриття пізнавальних можливостей студентів, що і зумовило *мету* нашої

роботи: розглянути і описати тренінги як складову інтерактивного педагогічного процесу та довести доцільність використання навчальних тренінгів у навчанні іноземних студентів медичних спеціальностей української мови професійного спрямування.

Аналіз сучасних досліджень з зазначеної теми дозволяє зробити наступні висновки. Використання інтерактивних технологій на заняттях сприяє активізації уваги, мислення, уяви, сприйняття, пам'яті, творчих здібностей, пізнавальних інтересів, що в свою чергу є пріоритетною метою навчально-виховного процесу, забезпечує активний розвиток пізнавального інтересу молоді, підвищує успішність навчання, допомагає сформувати новий стиль відносин у навчальному колективі, коли процес передачі інформації йде не (лише) від однієї особи до багатьох, а від усіх до всіх. Одним із найбільш перспективних напрямків організації освітнього процесу у закладах вищої освіти є використання викладачами інтерактивних педагогічних технологій, які ґрунтуються на інтенсивному підході, мають практичну спрямованість, формують у здобувачів освіти практичну спрямованість на професійну самореалізацію [2, с. 263]. Серед інших до ефективних практико орієнтованих інтерактивних технологій відносимо тренінг – форма соціально-педагогічної діяльності, спрямована на набуття життєвої компетентності шляхом збагачення як знаннями, так і життєво-практичним та емоційно-особистісним досвідом завдяки використанню інтерактивних засобів навчання.

Термін *тренінг* походить від англ. *train, training* та має низку значень – «навчання», «виховання», «тренування», «підготовка». Тренінг може розглядатися з точки зору різних парадигм: як певний активний акт, під час якого за допомогою позитивного формуються певні / потрібні набори стереотипних поведінкових реакцій або послідовностей дій (патерни поведінки), а за допомогою негативного – «стираються» небажані; як форма активного навчання, мета якого є передача знань, розвиток деяких умінь та навичок; як метод створення умов для саморозкриття учасників та самостійного пошуку ними способів вирішення проблем. Отже, можемо зазначити, що тренінг – метод

активного тренування, навчання, виховання та самовиховання, самореалізації; це поглиблення знань, напрацювання навичок, умінь і соціальних установок. Задача тренінгу – напрацювати особистісні, індивідуальні навички, перенести свої теоретичні знання в практичну площину вмінь, навичок і часто (як результат) змінити чи сформулювати нове ставлення до чогось. Тренінги передбачають застосування активних форм навчання, орієнтованих на груповий процес, міжособистісну взаємодію та вироблення конкретного досвіду [3]. Навчальний тренінг є формою організації навчання та спосіб розвитку здатності особистості навчатися, процес оволодіння певними видами діяльності, зокрема професійною; процес, що здійснюється в активному спілкуванні на основі постійної взаємодії всіх його учасників, тобто передбачає формування компетенцій або розвиток наявних; водночас це навчання, що уможливорює залучення досвіду того, хто навчається, у побудову системи нових знань, уявлень, цінностей, орієнтацій, бачення, видів і способів діяльності, а також постійної рефлексії, оцінювання та переоцінки підходів, принципів тощо. Тренінг надає студентам можливість закріпити і поглибити теоретичні знання та практичні навички, здобуті під час вивчення української мови професійного спрямування.

Проведення тренінгу відбувається за певною сталою структурою. Кожен тренінг складається із трьох частин: вступної, основної та заключної [3]. До і після проведення тренінгів здійснюється вхідне та вихідне анкетування (опитування). За допомогою вхідних анкет оцінюються початковий рівень знань та ставлень учасників тренінгу, а порівняння результатів вихідного та вхідного опитування дають змогу оцінити прогрес певних показників у ході тренінгу.

У своїй роботі викладачі кафедри мовної підготовки іноземних громадян активно використовують як окремі елементи, компоненти тренінгу у межах практичного заняття з української мови, так і проводяться, так би мовити, «повномасштабні» тренінги як форму навчання, що значно підвищує рівень вивчення дисципліни, засвоєння теоретичних знань, сприяє формуванню комунікативних та професійних компетентностей студентів. Дослідивши

результати проведення навчальних тренінгів у формуванні комунікативної компетентності іноземних студентів-медиків та спираючись на власний досвід роботи можемо констатувати наступне. На просунутому етапі студенти-медики з великою ініціативою долучаються до проведення професійно зорієнтованих навчальних тренінгів, оскільки майбутні лікарі мають можливість практично втілювати отримані теоретичні знання у конкретні ділові імітаційні ігри, у змодельовані професійні ситуації. Під час тренінгів застосовуються такі методи і прийоми, які найбільш повно та ефективно забезпечують реалізацію основних функцій тренінгу, як-то: дискусія, інтерактивні методи і прийоми кооперативного і групового навчання, проблемне навчання, ігрові методи, професійно зорієнтовані навчальні ситуації, моделювання, методи і прийоми технології розвитку критичного мислення тощо.

Доцільність застосування у навчальному процесі з української мови як іноземної активних методів тренінгової роботи, а саме моделювання ситуації, наближених до реальних (опитування пацієнта в поліклініці та у стаціонарі), рольових ділових ігор (формування діалогів у системі «лікар-пацієнт», «лікар-лікар», «лікар-родичі хворого»), вирішення проблемних ситуацій (повідомлення хворому про тяжкий діагноз, повідомлення родичам про стан здоров'я пацієнта), зумовлена, по-перше, тим фактом, що під час тренінгу гармонійно поєднуються основні види мовленнєвої діяльності: рецептивні (аудіювання і читання) та продуктивні (говоріння і письмо). По-друге, завдання навчального тренінгу передбачають включення у зміст навчального матеріалу нових фактів, зіставлення й протиставлення понять (метод проблемного навчання); допомагають поетапно уводити студентів в атмосферу самостійного пошуку й розв'язання окремих професійних питань, висувати власну гіпотезу, шукати самостійні докази, робити власні висновки (метод евристичної бесіди); спонукають студентів до колективного чи індивідуального розв'язання навчально-професійної задачі шляхом генерації ідей, самостійно запропонованої тези (фасилітована дискусія з елементами «мозкової атаки») тощо. Отже, застосування навчальних тренінгів особливо необхідний у фаховій підготовці

майбутніх медичних працівників, оскільки їхня діяльність вимагає постійної розумової активності, прийняття правильних рішень в ситуації вибору, змін самого себе, спрямованих на самонавчання та самовдосконалення.

Професійно спрямований навчальний тренінг відображає суть майбутньої професії, формує професійні якості спеціалістів, є своєрідним "полігоном", на якому студенти можуть відпрацьовувати професійні навички в умовах, наближених до реальних професійних.

За результатами вихідного анкетування можемо зробити наступні висновки: усі студенти (100%) зазначили перспективність та необхідність такої форми організації навчання як професійно орієнтований тренінг. Серед переваг такої роботи студенти зазначили: створення сприятливого психологічного клімату на занятті, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу; посилення мотивації і активізації навчальної діяльності; дає можливість використовувати наявні знання, досвід, навички спілкування в різних професійних ситуаціях, наближених до реальних. Усі завдання, які виконують студенти під час тренінгу, допомагають виробити навички професійного монологічного та діалогічного спілкування лікаря, вміння ставити питання, слухати та коректно реагувати на висловлювання співрозмовника – пацієнтів, колег-лікарів, родичів хворого. Усі тренінгові завдання включають в себе мовні дії в поєднанні з рухами, мімікою, з використанням предметів, картинок, карток тощо. Аналіз помилок студентів, який проводиться при підведенні підсумків, знижує ймовірність їх повторення в реальній дійсності. А це сприяє скороченню терміну адаптації молодого спеціаліста до повноцінного виконання професійної діяльності.

Отже, спираючись на вищезазначене, можемо стверджувати, що при навчанні іноземних студентів є доцільним та перспективним використання навчальних тренінгів, оскільки тренінгова робота підвищує ефективність навчального процесу, сприяє засвоєнню теоретичних знань та переведенню їх у практичну площину, формуванню комунікативних та професійних компетентностей студентів, допомагає зберегти інтерес студентів до предмету на всіх етапах навчання.

Список використаних джерел

1. Антонюк В. П. Інтеграція вищої освіти України в європейський освітній простір для розвитку людського капіталу. *Журнал європейської економіки*. 2021. Т. 20, № 3. С. 573-595.
2. Астахова М.С., Кравченко Г. Ю. Упровадження тренінгових технологій в освітній процес вищої школи. *Abstracts of V International Scientific and Practical Conference*. Oslo, Norway 2020. P. 262-264.
3. Костенко А. М. Фасилітація: колективне розв'язання проблеми у командній роботі. Тренінг як активна форма роботи (матеріали презентації).
URL: https://drive.google.com/file/d/1AOv1Al-2Bv_nvyc--ETv5ss53Bh3f0-k/view?ts=6387064b
(дата звернення 10.05.2023).
4. Стратегічний план розвитку Сумського державного університету на 2020 – 2026 роки.
URL: <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=52fedeb8-8e42-ea11-b021-001a4be6d04a&kind=1> (дата звернення 10.05.2023).—

Nataliia Pylypenko-Fritsak

Lecturer at the Department of Language Training for Foreign Citizens
Sumy, Sumy State University

Ali Zakia Khaldi, student of МЦ.М-832, Tanzania
Sumy, Sumy State University

DIFFICULTIES OF TRANSLATING MEDICAL SCIENTIFIC TEXTS BY FOREIGN STUDENTS: PROBLEMS AND WAYS TO OVERCOME THEM

Translation of medical scientific texts plays a pivotal role in disseminating research findings and facilitating global collaboration in the healthcare domain. However, foreign students encounter significant challenges when tasked with translating complex medical scientific texts due to linguistic, terminological, and cultural differences. This study aims to investigate the difficulties faced by foreign students during the translation process of medical scientific texts, providing insights into the specific areas that require attention and potential strategies to enhance their translation skills.

Introduction. Medical translation is an important branch of translation activity, regarded as a subset of scientific and technical translation. It is gaining significance due to the increasing cooperation and exchange of knowledge in the medical and healthcare domains, as well as advancements in the industry and technology [4; 5].

Based on the modern literature on the topic of our work, we can state that medicine is a universal theme worldwide. After all, health, especially in our present-day, lies at the core of our lives. Medical translation is a specialized scientific and technical field that enables medicine to truly bridge gaps among people, as it ensures effective communication and exchange of information [3].

Accurate translation of medical scientific texts is vital for the global exchange of scientific knowledge and advancements in the healthcare field. However, foreign students pursuing medical or healthcare-related education often encounter difficulties when translating such texts. ***This research aims*** to identify and analyze the challenges faced by foreign students, with a specific focus on translating medical scientific texts. The goal is to bridge the gap in their translation skills and enhance their overall linguistic competence in the field of medicine. Additionally, this study intends to propose effective solutions to address the current problem. Having conducted an investigation into this topic, we have reached the conclusion that translators, specifically foreign students in our case, encounter the following challenges when translating scientific medical texts.

Linguistic Challenges:

Vocabulary and Terminology. Medical texts often contain complex and specialized terminology that is challenging for foreign students. Differences in medical terminology between languages, as well as variations in usage, can lead to confusion and inaccurate translations. Lack of familiarity with medical jargon further complicates the translation process and may result in misinterpretation of critical information.

Syntax and Sentence Structure. The structure and syntax of medical texts can differ significantly across languages. Foreign students may struggle to comprehend complex sentence structures, particularly when dealing with convoluted medical

concepts or highly technical content. These difficulties can hinder their ability to accurately translate the intended meaning of the source text.

Terminological Challenges:

Untranslatable Terms and Concepts. Some medical scientific terms and concepts may be untranslatable due to language-specific nuances, cultural differences, or the absence of equivalent terms in the target language. Foreign students face challenges in finding appropriate alternatives or explanations for such terms, which can impede the clarity and accuracy of the translated text.

Evolving Terminology and Emerging Concepts. Medical science is continuously evolving, leading to the emergence of new terms and concepts. Foreign students may struggle to keep up with the rapidly changing terminologies, particularly when translating older scientific texts or navigating interdisciplinary subjects. Staying abreast of current scientific developments is essential to ensure accurate translation and maintain the relevance of the scientific text.

Cultural and Contextual Challenges:

Cultural References and Academic Conventions. Medical scientific texts may contain cultural references or academic conventions that are specific to the source language. Foreign students must navigate these cultural nuances to ensure accurate translation and maintain the coherence and integrity of the scientific text. Understanding the scientific community's expectations and standards in both the source and target languages is crucial for effective translation.

Contextual Knowledge and Scientific Understanding. Translation of medical scientific texts requires a comprehensive understanding of the subject matter. Foreign students may encounter difficulties when translating complex scientific concepts or specialized knowledge that are integral to the scientific text. Acquiring a strong foundation in the scientific domain and conducting thorough research is essential to ensure accurate translation and convey the intended scientific meaning.

All translation difficulties can be overcome, resulting in the highest quality outcome. Therefore, when translating a medical text, it is essential to consider these factors and ensure a profound understanding and thorough research in the field of

medicine [1; 2]. Every foreign student who has to translate a medical text must improve their knowledge of medicine and translation skills for several compelling reasons.

Accuracy and Precision. Medical translation requires a high level of accuracy and precision. It involves conveying complex medical concepts, terminology, and procedures in a different language while maintaining the intended meaning. By improving their knowledge of medicine, foreign students can better understand the nuances of medical texts, ensuring accurate and precise translations.

Terminology Familiarity. Medicine has a vast array of specialized terminology that may not have direct equivalents in other languages. Translating medical texts without a solid understanding of the subject matter can lead to inaccuracies, misinterpretations, or even critical errors. By improving their knowledge of medicine, foreign students can become familiar with the specific medical terminology required for accurate translation.

Contextual Understanding. Medical texts often require a deep understanding of the context in which they are written. This includes knowledge of medical practices, cultural nuances, and healthcare systems in different countries. By enhancing their knowledge of medicine, foreign students can grasp the context and intricacies of the medical field, enabling them to provide translations that are culturally appropriate and contextually relevant.

Ethical Considerations. Translating medical texts involves handling sensitive information, including patient records, clinical trial results, or medical research findings. Foreign students must understand the ethical considerations associated with medical translation, such as patient confidentiality and data protection. Enhancing their knowledge of medicine ensures that they are equipped to handle these ethical challenges appropriately.

Quality Assurance. As a foreign student, the ultimate goal should be to provide high-quality translations that meet professional standards. By improving their knowledge of medicine, students can develop the necessary expertise to produce accurate and reliable translations. This not only enhances their professional reputation

but also contributes to maintaining the integrity of medical information across different languages.

Continued Professional Development. Foreign students who aspire to work as medical translators will benefit greatly from an expanded knowledge of medicine. It serves as a foundation for their ongoing professional development, allowing them to stay updated with advancements in the medical field, new terminology, and evolving practices. This commitment to lifelong learning improves their translation skills and ensures they remain competent and effective in their work.

Conclusion and Rationale for further research. Translating medical scientific texts poses significant challenges for foreign students due to linguistic complexities, terminological variations, and cultural nuances. This comprehensive analysis has shed light on the difficulties faced by foreign students during the translation process and provided strategies to enhance their translation skills. Every foreign student who translates medical texts must prioritize improving their knowledge of medicine and translation skills. Doing so enhances accuracy, ensures terminological precision, promotes contextual understanding, upholds ethical considerations, guarantees high-quality translations, and supports ongoing professional development. By investing in these areas, foreign students can excel as medical translators and contribute to the accurate dissemination of medical information across different languages and cultures. Addressing these challenges requires a multidimensional approach that encompasses language proficiency, terminological knowledge, scientific understanding, and cultural sensitivity. Continuous language training, acquisition of specialized medical vocabulary, and collaboration with experienced translators are vital steps toward improving translation accuracy. By bridging the gap in translation skills for foreign students, we can facilitate effective communication, knowledge exchange, and international collaboration within the medical scientific community. Ultimately, this contributes to the advancement of medical research, enhances global healthcare practices, and promotes accurate dissemination of scientific knowledge across borders.

References

1. Best Strategies for Overcoming Medical Translation Obstacles! Retrieved on May 05, 2023, from <https://www.tridindia.com/blog/medical-translation-obstacles/>
2. Intralingual translation in healthcare settings: Strategies and proposals for medical translator training. Retrieved on May 11, 2023, from https://www.researchgate.net/publication/329845450_Intralingual_translation_in_healthcare_settings_Strategies_and_proposals_for_medical_translator_training
3. Medical translation: characteristics, requirements of medical translators and project management. Retrieved on May 11, 2023, from <https://sienstranslation.com/en/blog/2021/02/10/medical-translation-characteristics-requirements-of-medical-translators-and-project-management/>
4. Medical translation: what is it, and why is it important? Retrieved on May 11, 2023, from <https://www.110nglobal.com/en/news/medical-translation-what-is-it-and-why-is-it-important>
5. Проблеми та особливості перекладу медичних текстів. Retrieved on May 11, 2023, from <https://tabula.com.ua/ua/blog/problemyi-i-osobennosti-perevoda-meditsinskih-tekstov/>

СЕКЦІЯ 4

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ

Біда Олена Анатоліївна, д-р пед. наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки, психології,
початкової, дошкільної освіти та управління
зкладами освіти Закарпатського угорського
інституту ім. Ференца Ракоці II
Берегово, Україна

Кучай Тетяна Петрівна, д-р пед. наук, професор
кафедри педагогіки, психології, початкової,
дошкільної освіти та управління зкладами освіти
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца
Ракоці II
Берегово, Україна

ОСВІТА В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

*Школа має стати місцем, де виховується
здорове та компетентне покоління...”
Олена Зеленська*

Пандемія призвела до суттєвих змін у сфері освіти всієї планети, викликала вона освітні проблеми і в Україні. На початку карантину навесні 2020 року всі заклади освіти в авральному режимі перейшли на дистанційне навчання.

Переважає більшість країн принаймні на деякий час закрили всі заклади освіти, в окремих районах навчання зупинилося. За даними ЮНЕСКО (<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373401?web=1>), на квітень 2020 року всі школи було закрито у 191 країні світу, де мешкають понад 90% усіх учнів планети.

Розглянемо, якими були дії уряду України в організації освітнього процесу під час карантину, спричиненого COVID-19. Україна закрила всі заклади освіти для відвідування з 12 березня 2020 року, коли в країні починалася епідемія і було підтверджено перші випадки захворювання. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів (КМУ) № 211 від 11 березня 2020 року (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text>), на всій території країни впроваджувався карантин, і здобувачам освіти заборонили відвідувати заклади освіти всіх рівнів.

З липня 2020 року в Україні було запроваджено адаптивний карантин. Відповідно до Постанови КМУ № 641 від 22 липня 2020 року (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2020-%D0%BF#n185>), залежно від ряду показників (динаміки кількості хворих, кількості місць у лікарнях тощо) кожній адміністративно-територіальній одиниці було вирішено присвоювати один з 4 статусів, який визначав ступінь карантинних обмежень. Відповідальність приймати рішення про те, чи переходить навчальний заклад на дистанційне навчання, була покладена на місцеву владу відповідно до рішення уряду про визначення епідеміологічних зон. Водночас організацію та форму дистанційного навчання визначала педагогічна рада кожної окремої школи. У випадку, якщо рівень захворюваності на максимальному, червоному рівні, навчання повністю переводиться у дистанційну форму. Однак на початку 2020-2021 навчального року у деяких містах, де оголошено найвищий рівень загрози, дітям просто продовжили літні канікули. У випадку виявлення хворих на COVID-19 серед учнів або вчителів клас переводили на дистанційне навчання на 2 тижні.

З 15 жовтня до 15 листопада уряд (<https://mon.gov.ua/ua/npra/shodo-timchasovogo-perehodu-na-distancijne-navchannya>) рекомендував закладам вищої та професійно-технічної освіти у зв'язку з погіршенням епідеміологічної ситуації повністю перейти на дистанційне навчання.

Процес навчання під час карантину навесні був напруженим для всіх учасників освітнього процесу.

Україна впроваджує програми безперервного навчання, зокрема через створення платформи Всеукраїнська школа онлайн (<https://lms.e-school.net.ua/>), для дистанційного та змішаного навчання для учнів. Проєкт, організований Міністерством освіти і науки України та Міністерством цифрової трансформації, допомагає вчителям і учням залишатися на зв'язку, отримувати доступ до навчальних матеріалів та продовжувати навчання у період посиленних карантинних заходів під час закриття шкіл. Платформа містить уроки з 18 основних предметів і складається з відео, тестів і конспектів уроків. Учні також мають можливість відслідковувати свої результати у навчанні. Але навіть і при

такому підході, зазначимо, що є проблеми. Це обмежений доступ до Інтернета та до гаджетів з метою онлайн-навчання (особливо в сільській місцевості) та обмежена підтримка громадськості щодо дистанційного навчання. На додаток до програм безперервного навчання, Україна може розглянути можливість підтримки проведення оперативної оцінки результатів навчання, щоб оцінити ступінь погіршення результатів навчання та для визначення учнів, які відстали у навчанні, і можуть потребувати додаткової адресної підтримки, щоб наздогнати навчальну програму. Програми прискореного навчання або репетиторства можуть допомогти вирішити проблему прогалин у навчанні (Вплив COVID-19 на освіту – рекомендації та можливості для України. <https://www.worldbank.org/uk/news/opinion/2021/04/02/the-impact-of-covid-19-on-education-recommendations-and-opportunities-for-ukraine>).

«Наразі МОН планує запропонувати нові телеуроки, які розробляють ГО «Освіторія» у співпраці з Міністерством цифрової трансформації і будуть транслюватимуться на безкоштовній платформі (<https://life.liga.net/poyasnennya/interview/vseukrainskaya-shkola-onlayn-2-kogda-nachnut-translirovat-uroki-i-hto-izmenitsya-v-proekte>).

Список використаних джерел

1. Вплив COVID-19 на освіту – рекомендації та можливості для України. <https://www.worldbank.org/uk/news/opinion/2021/04/02/the-impact-of-covid-19-on-education-recommendations-and-opportunities-for-ukraine>

КОМАНДНИЙ КВЕСТ: ПОКРОКОВЕ ВИРІШЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ, ПОШУКОВИХ ТА ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

Актуальність питань щодо особливостей впровадження інноваційних технологій навчання в освітній процес обумовлена сталим підвищенням вимог до якості освіти в закладах вищої освіти. Сьогодні студенти повинні володіти не лише знаннями та вміннями, а й мати розвинену уяву, мислення, високий рівень самостійності, вміти вчитися упродовж усього життя.

Одним із найбільш перспективних шляхів удосконалення підготовки студентів є впровадження новітніх педагогічних технологій, які допомагають викладачу мотивувати студентів до навчання та ефективно опановувати обрану професію. Найбільш ефективними в плані актуалізації пізнавальної активності є інтерактивні технології навчання. Сьогодні все більшої популярності набувають освітні квести. Квест – це освітня технологія, в рамках якої педагог формує інтерактивну пошукову діяльність студентів, задає параметри цієї діяльності, контролює її і визначає тимчасові межі. Така технологія розвиває комунікативність, лідерські якості кожного, підвищує не тільки мотивацію до процесу отримання знань, а й відповідальність за результати власної діяльності. Технологія квесту дозволяє реалізовувати наочність, мультимедійність та інтерактивність навчання.

Проходження квесту можна подати такою схемою: тема – мета – завдання – створення групи – отримання завдання та підбір назви групи – виконання завдань – обговорення отриманих результатів та підбиття підсумків.

Основні засади квесту:

- проходження за сюжетом, який може бути чітко визначеним або мати декілька варіантів, у залежності від вибору учасника;
- питання розраховані на застосування логіки;

- однозначність відповіді (одне слово – якщо це запитання для переходу між етапами; розширена відповідь – якщо це запитання самого етапу);
- регламентована кількість часу на обговорення;
- не завжди лаконічні та чіткі завдання розвивають дослідницькі навички – аналіз випадкових, на перший погляд, відомостей, збір різних, дещо абсурдних як за виглядом, так і за функціональністю даних-повідомлень;
- залучення всіх учасників – думка кожного учасника враховується, навіть, якщо це тільки «рух у невідоме», висловлювання ідей, виконання певних практичних завдань.

Чітке розуміння основних засад квесту дає можливість створити *типові правила проведення гри*:

1. Визначення місця проведення квесту.
2. Учасникам видається завдання.
3. Час проходження квесту.
4. Права та обов'язки учасників та організаторів квесту.
5. Читка і зрозуміла система нарахування балів.
6. Підсумок результатів та види заохочення учасників.

Основні вимоги до організації і проведення освітнього квесту:

1. Чіткий вступ, в якому описані головні ролі учасників, або сценарій квесту.
2. Центральне завдання, яке зрозуміле, цікаве і має певну реалізацію. Чітко визначений підсумковий результат самостійної роботи студента (наприклад, сформульовано низку питань, на яку потрібно знайти відповіді; прописано проблему, котру потрібно вирішити; визначена позиція, що повинна бути захищена; вказана інша діяльність, котра спрямована на переробку і представлення результатів, виходячи із зібраної інформації);
3. Список інформаційних ресурсів, необхідних для виконання завдання.
4. Опис процедури роботи, яку необхідно виконати студентам в процесі самостійного виконання завдання.

5. Керівництво до дій (як організувати і подавати зібрану інформацію), яке може бути представлене у вигляді направляючих запитань.
6. Висновок, в якому підсумовується досвід, одержаний студентами в процесі виконання роботи над квестом.

Застосування інноваційних форм проведення занять з української мови як іноземної дає можливість викладачеві підвищити інтерес студентів до предмету, подекуди поглянути на відомі, на перший погляд «нецікаві» речі під іншим кутом, перевірити знання в практичних ситуаціях, навчити студентів застосовувати свої знання, аналізувати результати своєї діяльності та корегувати їх.

Для проходження квесту на заняттях української мови як іноземної (медичний інститут) групу необхідно розбити на команди і вибрати для кожної команди відповідну роль (лікар, пацієнт, медична сестра, лаборант, родич пацієнта). Всі члени команди повинні допомагати один одному. У кожній ролі є своє завдання, які буде необхідно виконати і підготувати звіт про виконану роботу у вказаному в завданнях вигляді. Завдання квесту є окремими блоками питань (опитати хворого, скласти історію хвороби, надати поради, виписати лікування, бесіда з родичами хворого). Питання повинні бути сформульовані так, щоб студент вимушений був робити підбір матеріалу, виділивши головне з тієї інформації, яку він знаходить. Після завершення роботи над квестом проводиться захист робіт (звіт). З кожної команди виступатимуть по одному учасникові. Основні критерії звіту: розуміння завдання, творчий підхід. *Завдання квесту*: поділитися на команди (не менше 5 учасників у кожній); обрати капітана своєї команди; обраний капітан, на свій розсуд, роздає кожному учаснику роль (лікар, пацієнт, медична сестра); отримавши роль, студенти вивчають поставлену перед ними задачу і самостійно виконують її (в окремих випадках консультуючись із викладачем); результати виконаних завдань студенти оформлюють у вигляді історії хвороби пацієнта; коли всі учасники команди закінчили виконання своїх завдань, результати вони надають капітану, який компанує їх і створює загальну відповідь – презентацію на квест; перемогу

отримує та команда, яка першою подасть загальну презентацію, зміст якої буде відповідати поставленим завданням.

Методи проведення:

- словесні: пояснення, бесіда, розповідь;
- наочні: ілюстрація, демонстрація;
- практичні: інтерактивні вправи.

Форма організації навчальної роботи: індивідуальна, фронтальна.

Очікувальні результати:

- студенти повинні знати та вміти комунікувати з пацієнтами;
- класифікувати запитання за типами «головне-другорядне»;
- виокремлювати елементи для написання історії хвороби;
- описувати та характеризувати симптоми захворювання;
- аналізувати стан хворого;
- користуватися допоміжними джерелами інформації;
- використовувати набуті знання і вміння на практиці.

Отже, квест є інноваційною інтерактивною технологією навчання. В основі квесту лежить інтелектуальне змагання з елементарної рольової гри. Ця технологія сприяє зростанню позитивної мотивації до навчання, формуванню методичної, комунікативної та інформаційної компетентності, розвитку креативності.

Список використаних джерел

1. Кадемія М.Ю. Активізація пізнавальної діяльності студентів на основі використання веб-квестів. URL: http://ito.vspu.net/SAIT/inst_kaf/kafedru/matem_fizuka_tex_osv/www/intel/files/web_projects/web_quest.htm
2. Кононець Н. Технологія веб-квест у контексті ресурсно-орієнтованого навчання студентів. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpm/2012_10/Konon.pdf.
3. Олійниченко О. Особливості використання веб-квест-технології у викладанні англійської мови для спеціальних цілей. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Одеса, 2019. Вип. 175. С. 889–893.

Дядченко Г. В.
кандидат філологічних наук
старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян
Джума Хаїфа Мзі, студентка МЦ.м-108 ан.
м. Суми, Сумський державний університет

THE ROLE OF MULTIMEDIA PRESENTATIONS IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL-COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS AT THE INITIAL STAGE OF LEARNING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Relevance of the problem. The mastery of the language of a profession, professional speech, is a crucial requirement for the professional training of specialists in any field. This task is particularly important and challenging for foreign students who need to develop skills in both the non-native Ukrainian language and the language specific to their chosen field. In the process of teaching Ukrainian as a foreign language at the initial stage students need to acquire the foundations of scientific speech style, with a focus on the profile of their future studies, as this is a necessary condition for their success in the education at the university.

During the course of the Ukrainian language as foreign students acquire skills such as reading fragments of general texts related to their field of study and understanding their main content, comprehending the main ideas of audio materials, extracting essential and additional information from the texts, and engaging in dialogues of an academic and professional nature [1]. The primary role of the Ukrainian language instructor in this course is to explain the morphological structure of medical terms and their ability to form various syntactic relationships, including collocations and sentences.

All lexical and grammatical material is introduced on a syntactic basis through speech patterns, which ensures communicativeness and complexity in presenting language material. E.V. Solovyova notes that the primary method used in teaching Ukrainian as a foreign language, including the study of medical terminology, is the method of mastering speech patterns. In accordance with this, the author presents a basic set of specially oriented speech patterns that allow for communication in the

scientific sphere. These include: 1) constructions for defining a concept (*what is this, what does it represent, what is it*); 2) constructions for classifying objects and phenomena (*what is divided into what, what belongs to what, what is attributed to what*); 3) constructions for describing the composition of an object (*what is it made of, what is included in its composition, what is contained in it*); 4) constructions for describing the properties of an object (*what does it have, what does it not have, what is it characterized by*); 5) constructions for describing changes in matter and its state (*what changes, what does it become, what increases or decreases*); 6) constructions for describing the connection and dependence between objects and phenomena (*what depends on what, what is connected to what, what influences what*); 7) constructions for describing the action of one object on another (*what exerts an influence on what, what causes what, what sets something in motion*) [5, pp. 9-11]. Despite the significant number of presented speech patterns, the actual set of lexical and grammatical units studied, which fill these patterns, is quite limited, which can be explained by the initial stage of foreign students' mastery of the Ukrainian language.

Let us turn to the role of multimedia technologies in the practice of teaching the course "Ukrainian as a Foreign Language." In scientific and methodological literature, one can come across a significant number of terminological expressions synonymous with the term "multimedia learning technologies." These include "computer-assisted learning technologies," "information technologies in education," "new information technologies in education," and so on. Multimedia computer-based learning technologies that utilize the didactic capabilities of modern computers have become a contemporary stage in the development of computer-based learning technologies [3].

In modern practice of teaching Ukrainian as a foreign language, multimedia technologies are considered as a distinct type of computer technologies that combine traditional static and dynamic (speech, music, video clips, animation) visual information (text, graphics), enabling simultaneous impact on learners' visual and auditory senses. This parallel use of multiple media is an effective means of optimizing the learning process [3; 4].

Moreover, the use of modern instructional technology significantly enhances the visual aspect of learning. In terms of acquiring a professional speech style, the principle of visibility is implemented through specially organized presentations of linguistic and extralinguistic material aimed at improving the understanding of abstract terminological vocabulary by foreign learners and further applying it in the sphere of speech communication [2]. Presenting information not only in textual form but primarily as visual images allows for maximum concentration of students' attention, facilitating better comprehension and memorization of the information [6]. The use of multimedia in Ukrainian language classes for foreign students allows for a significant diversification of the process of acquiring grammatical structures and abstract terminology. It is well known that working with such linguistic material is not always optimistic for many learners. In this case, computer technologies enable the engagement of students by capturing their attention through novel and unconventional forms of material presentation, which greatly enhances their motivation.

The teacher can make use of a repository of ready-made multimedia presentations available on professional websites and forums, which significantly reduces the energy expended in lesson preparation. However, our experience suggests that in most cases, independently creating a presentation specifically tailored to the topic proves to be much more effective. The value of such "individual" presentations lies in the compact and appropriately sequenced delivery of material. They are precisely timed and maximally aligned with the lesson's topic in terms of information and vocabulary [6].

In our view, the use of multimedia presentations is the most effective approach when learning new material, as it allows for optimal semantic representation of introduced vocabulary through visual means, especially in cases where it is necessary to demonstrate the dynamics of a particular process (such as the topics "Patient's Complaints" and "Musculoskeletal System"), as well as when consolidating the lexical and grammatical aspects of a new theme. In our work, we employed multimedia presentations in the development of the textbook "I Will Be a Doctor!" for topics such as "Human Anatomy," "Patient's Personal Information," "Patient's Complaints,"

"Cardiovascular System," "Respiratory System," "Digestive System," and "Excretory System." In this particular case, the use of multimedia resources proves particularly advantageous when studying the topic of "Patient's Complaints," as it helps activate the use of verbs related to this thematic group in students' speech.

In conclusion, based on the points discussed above, it can be concluded that the use of multimedia technologies makes the learning process more effective, facilitates the implementation of an individual approach, and increases the engagement of foreign students in acquiring professional speech skills. These technologies are currently considered one of the promising directions for optimizing the educational process.

References

1. Бігич, О.Б., Бориско, Н.Ф., Борецька, Г.Е. (2013) Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / За заг. ред. С.М. Ніколаєвої. К.: Ленвіт. 590 с.
2. Голованенко, Є.О. Індивідуалізація навчання РКІ з опорою на сенсорно-перцептивні переваги студентів / Є. О. Голованенко, В. А. Завгородній, Г. І. Кисельова // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки. Суми : СумДУ, 2007. Т. 1, № 1. С. 123-129.
3. Квасова, О.Г. Роль мультимедійного загальнотеоретичного курсу в оволодінні професійною англійською мовою як другою іноземною спеціалістами зі східної філології // Матеріали Всеукр. науково-методичного семінару «Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі». Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2008. С. 54-55.
4. Мірошніченко, В. М. Застосування мультимедійних технологій у навчанні студентів мовних спеціальностей // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. 2017. Вип. 78(3). С. 210-213. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_78%283%29__43
5. Соловьева, Е. В. Особенности преподавания общеобразовательных дисциплин студентам-вьетнамцам на предвузовском этапе обучения. Методические рекомендации для преподавателей-предметников. М. : НИЯУ МИФИ, 2011. 40 с.
6. Sukma, D.M., Nurkamto, J., Drajadi, N.A. Multimedia-based Presentation: Exploring Interactivity Emergence in Academic Speaking Classroom //Science, Engineering, Education, and Development Studies (SEEDs): Conference Series. Faculty Of Teacher Training and Education Sebelas Maret University. Volume 2, Issue 1. June 2018 PP. 29-40.

Поліна Дорош, студентка СМ-203і, Україна
Науковий керівник: **Козаченко Ю.С.**
канд. пед. наук, старший викладач кафедри іноземних мов СумДУ
м. Суми, Навчально-науковий медичний інститут (НН МІ) Сумського
державного університету

MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES AND DIGITIZATION FOR THE PURPOSES OF SOCIETY, STATE, SECURITY

The world has entered a new phase of life. The modern period of development of a civilized society is characterized by the process of informatization. The use of open information systems, designed to use the entire mass of information available to society at the moment in a certain sphere, allows improving the mechanisms of managing the social system, contributes to the humanization and democratization of society, and increases the level of well-being of its members. Modern information technologies significantly expand the possibilities of using information resources in various industries. Nowadays, humanity is experiencing a scientific and technological revolution. Information and communication technologies are used in science, industry, trade, management, the banking system, education, medicine, transport, communication, agriculture, the social security system and other sectors of the national economy. Digitization is becoming the most important factor in the economic growth of any country. This is a modern trend of development and consistent improvement of all business processes of the economy and related social spheres, based on increasing the speed of mutual exchange, availability, and security of information. Digitization should be considered as a tool, not as an end in itself. Digitization technology reflects the modern idea of data transformation processes in the information society. It is a set of clear purposeful actions regarding data processing. With a systemic state approach, digital technologies will stimulate the creation of jobs, increase productivity, rates of economic growth and the quality of life of Ukrainian citizens. The President of Ukraine, Volodymyr Zelenskyy, said that starting on August 24, Ukrainians will be able to use state services without paper documents. The Ministry of Digitization, in its turn, presented new possibilities of digital services. The "Action" application plays an

integral role in the digitalization of society's goals. This is an abbreviation of "State and I". Mobile application, web portal and brand of the digital state in Ukraine, developed by the Ministry of Digital Transformation of Ukraine. An application in which all the necessary documents are in one place, in your smartphone. After downloading the application, the user must be authorized using BankID. After entering the application, the user will be able to freely use electronic documents that will appear in the application automatically if the registers have complete data. Currently, the following digital documents are available in the mobile application: passport of a citizen of Ukraine in the form of an ID card; biometric foreign passport; taxpayer card, as well as signing documents. It is the signing of documents. Electronic signature plays an important role in our present. Since the full-scale Russian invasion of Ukraine, people have been forced to leave the country. It is very difficult to solve cases with documents at a distance. Thanks to the development of this electronic signature application. People could sign documents several thousand kilometers from Ukraine. Now this process is very fast and does not require much effort. To obtain an electronic signature, contact a qualified trust service provider and fill in the registration form, enter your passport details and taxpayer number. The legal force of an electronic document is established by legislation. The document takes legal effect from the moment of signing. Anyone who has the document can check when it was signed. Currently, such documents can be used in accounting and in court. Such steps in the direction of digitization at the state level distinguish our country from others. Other modern information technologies help us learn now. While the situation in the country remains dangerous, most of the education will remain in the online format. In the previous few years, pandemics "helped" the educational system to establish this process. It is thanks to developments for distance learning that we are able to fully immerse ourselves in the educational process. Thanks to online communication tools, we are able to somehow work more closely together, even when we are working remotely. During the quarantine, many people lost their jobs, but some invented new ways to earn money without going to work in offices or companies. Fortunately, the conditions for remote work have been developed. Quarantine gave us

online tools to solve all the questions - complete digitization. It affected the educational process. Many developments, schemes, applications helped the educational process not to lose its integrity. It's also easier to collaborate, even when students aren't physically in the same place: a teacher and students can conduct classes remotely using video conferencing technology and work on the same shared documents at the same time using cloud-based file sharing tools like Google Drive. These developments give students the opportunity to keep up with the educational process, even during quarantine or war. The information technologies themselves require complex preparation, large initial costs, and high-tech equipment. Their introduction should begin with the creation of mathematical support, the formation of information flows in specialist training systems. Information technologies very quickly turned into a vital stimulus for the development of not only the world economy, but also other spheres of human activity. Today, it is almost impossible to find a field in which information technologies are not currently used. Modern society is simply overflowing with streams of information that undoubtedly need processing. Because of this, without information technologies, as well as without energy, transport and chemical technologies, our society cannot and will not function normally.

Список використаних джерел

1. Український інститут майбутнього: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>
2. Технології, і їх значення в навчально-виховному процесі: https://studopedia.ru/22_109208_tehnologii-ih-znachennya-v-navchalno-vihovnomu-protsesi.html
3. Сучасний період розвитку цивілізованого суспільства характеризує процес інформатизації: https://www.yaneuch.ru/cat_22/suchasnij-perod-rozvitku-civlzovanogo-susplstva/319920.2432538.page7.html
3. Інформатизація процесу навчання англійській мові: <https://referat.co/ref/85607/read?p=3>
4. Інформаційні технології: <http://infohmc4.blogspot.com/p/2.html>

DEVELOPMENT OF WRITING SKILLS IN THE UKRAINIAN LANGUAGE OF INTERNATIONAL STUDENTS DURING OFFLINE AND ONLINE CLASSES

As part of the curriculum for foreign students, Ukrainian is taught in four skills: writing, speaking, reading and listening. The relevance of the topic is due to the fact that mastering writing skills can be a difficult and slow process for foreigners.

The aim is to study the main aspects that should be taken into account when working with international students in offline and online modes.

Writing skills are acquired at the same time as language and vocabulary development. This requires the regular learning of new words and phrases.

In their final years, students are encouraged to read specialist books, newspapers, magazines and articles in the language they are studying. They should pay attention to sentence structure, grammar, vocabulary and writing style. This will help you learn the structure of the language and expand your vocabulary.

Foreigners living in Ukraine are surrounded by native speakers. When studying online, you should artificially surround yourself with a foreign language: watch films, listen to music and communicate with native speakers.

Writing skills must be developed through regular practice. In Ukrainian as a foreign language classes, time is devoted to writing in every lesson. Writing includes three groups of skills: technical, graphic and spelling [2, p. 187].

At first it is about writing letters, rewriting words, then about writing paragraphs and then about grammar. It is important that a native speaker teacher or tutor gives constructive help and corrects mistakes in time.

Learning grammar and syntax is a prerequisite. In every offline lesson with foreigners, time is devoted to learning the grammatical rules and sentence structure of the language. Understanding the basics of sentence construction will help students express their thoughts in the future. In the early stages of language learning, you should

avoid excessive use of complex sentence structures, and later complicate the text by using transition words, conjunctions and prepositions to link thoughts and create a smooth flow of information.

Writing is a process and editing is an important step. Checking students' work for grammatical and spelling mistakes is very important. In class, students can be asked to check each other's exercises, not just the teacher's, which increases their interest in learning the language.

Calligraphy skills can be developed in online learning if the student has a tablet and pen that imitate pen and paper, which is very popular with foreigners these days. In this case, writing exercises can be done as in a normal notebook.

Online resources, mobile applications, etc. should be used to develop writing skills. For example, the study of Google Form-based exercises proved controversial; writing skills can only be developed through grammar tests where students are asked to choose one of the suggested answers or type in the answer word. At the same time, it requires knowledge of the Ukrainian language and keyboard layout, and does not develop handwriting skills [1, p. 219].

Below is a list of applications that we use in our daily practice with international students and that can be useful for self-study by foreigners who want to improve their knowledge of the Ukrainian language. These applications and programmes are freely available online or can be installed on a smartphone, tablet or other mobile device.

We recommend *Microsoft Word*, *Google Docs*, *Evernote* and *Grammarly* as apps for developing your grammar skills. They offer a range of features such as spell checking, grammar tips and word counting.

Note-taking applications such as Google Keep, OneNote, Evernote, Simplenote allow you to record ideas and create class notes. You can access them from any device.

Mobile dictionaries and thesauri, such as Thesaurus.com, allow you to expand your vocabulary, find word definitions, synonyms, antonyms, etc.

Text editing applications such as Hemingway Editor, Grammarly, DeepL.com/write, Languagetool.org. These applications detect grammatical and lexical errors and suggest improvements.

Grammar and writing guides in e-book form. This is essentially a substitute for a paper textbook and serves as a reference tool for improving grammar skills, as it contains all the necessary rules and diagrams according to the syllabus.

The main requirement for successful mastery of any skill, including writing, is patience and perseverance. Developing a writing skill takes time and effort. The learning process goes from simple to complex. Correcting mistakes and getting feedback from your teacher will help you measure your progress and adjust your plan if necessary. Half of the success depends on the foreigner's motivation, consistency, persistence and daily practice.

References

1. Зайцева С.С., Л. Мадхайян. Набуття навички письма іноземними студентами за допомогою вебзастосунку Google форми на заняттях з української мови як іноземної// Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 49. Том 1. – С. 213-219. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/49-1-33>

2. Максименко Н.В. Формування навичок письма в іноземних слухачів під час початкового фонетико- граматичного курсу з української мови / Н. В. Максименко // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 березня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 186–189.

(Maksimenko N.V. The formation of writing skills in foreign students during the initial phonetic-grammatical course of the Ukrainian language / N. V. Maksimenko // Modern trends in the development of medical education: perspectives and achievements: educational and scientific materials. conf. from international with participation, Poltava, March 24, 2022 - Poltava, 2022. - P. 186–189).

Mikhail Krasnokutskyi
student of gr. IN-22/1
Sumy State University
Scientific advisor: **Inna Levenok**, PhD, lecturer
Department of Language Training for Foreign Citizens
Sumy, Sumy State University

**FOREIGN LANGUAGE AND INFORMATION TECHNOLOGIES:
ENGLISH FOR IT-SPECIALISTS**

Studying English for Specific Purposes (ESP) is usually referring to teaching English to University students or adult people already in employment, with reference to the particular vocabulary and skills they need. As with any language a given course of ESP will focus on one occupation or profession, such as Technical English, Scientific English, English for medical professionals, etc. [3].

Information technology refers to maintaining and troubleshooting computers and their networks, systems, and databases to ensure they run smoothly. So, specific terms are used for explaining information in the field of IT.

English is a must have for an IT specialist, because otherwise it is impossible to write code, use professional platforms, editors and applications for work. Also, a significant part of educational materials and news about IT developments is published in English [1].

In addition, it is possible to effectively cooperate with colleagues, clients, participate in international events and have opportunities for career growth in global companies, knowing English.

Therefore, to be competitive in the market and work with English-speaking resources, you need to know technical English.

You can also learn specialized vocabulary with the help of modern technologies.

When students do not know the meaning of a certain term or the translation of a word, first of all we turn to dictionaries for help. Because there are many specialized terms in the field of IT [1]. Such dictionaries may be in use, as:

TechTerms (<https://techterms.com/>),

English4IT (<https://www.english4it.com/dictionary/sortby/a>),

Computerlanguage (<https://www.computerlanguage.com/>).

There is also a podcast platform hosted by Michael Kennedy. The format of the issues is an informal conversation with experts in the IT industry, which lasts about 1 hour. Each new episode premieres every week, so you can regularly update your knowledge and follow the news [1].

Short, interesting podcasts for developers, which reveal current topics for IT professionals, regularly appear on DeveloperTea platform [1].

ESP is different from standard English teaching in the fact that the one doing the teaching not only has to be proficient in standard English, but they also must be knowledgeable in a technical field [2].

According to research, presented by Anna Tenieshvili, the author proposes the division of ESP into two classes: “general ESP course and specific ESP course to make parallel with existing General Maritime English and Specific Maritime English courses. Such approach would be beneficial as it would give the learners general knowledge of terminology applicable to the entire field and then would enable students to acquire specific terminology of the related field. The article is based on author’s teaching experience in the field of ESP and is aimed at improving ESP teaching and learning process and raising motivation and interest to ESP in the learners of special courses of English for different specialties” [2].

So, ESP (in the field of IT, for instance) is centered on the language appropriate to these activities in terms of grammar, lexis, register, study skills, discourse and genre.

References

1. Англійська для ІТ спеціалістів URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/english-for-it-13-sources/>
2. Tenieshvili, A. (2019) Towards Various Aspects of Teaching Language for Specific Purposes (LSP) at Higher Education Institutions. *Journal of Foreign Language Education and Technology*, 4/2019, 1, 111-126.
3. The World We Are Sending Them Off To. A Case for Teaching Environmental English. The Font 2018 Vol. II

**PROJECT WORK ACTIVITY WITH INTERNATIONAL STUDENTS
(SUPPORTED BY UKR.LANG.LABORATORY FOR FOREIGN STUDENTS
ON FACEBOOK SOCIAL NETWORK)**

Nowadays teaching in online mode requires from lecturers the implementation of innovative technologies and forms to organize the language study process effectively. According to the own teaching experience, the effectiveness of project work activity with international students was proved.

The notion “project work” is defined as “work which focuses on completing a task. Project work normally involves a lot of resources - time, people and materials - and learners practice a range of skills and language systems”.

International students, the participants of Ukr.Lang.Laboratory for foreign students on Facebook social network, during 2022-2023 year took part in such projects as: United by the Language of Profession: Foreign and Ukrainian Students - ELIT Faculty (implementation of the Gean Monnet Module) (the author’s project)_was implemented (with the support of the Ukr.Lang.Laboratory for foreign students and the PF.Lang.Laboratory group for foreign listeners of Preparatory Department). Intercultural dialogue between Morocco and Ukraine. An international guest Mehdi Benjakik shared with Ukrainian students his thoughts, impressions, feedback. The main topics for discussion:

1. The place of work in a person's life.
2. Why did you choose the ELIT faculty?
3. Rating of the Top 7 most popular professions in 2022. The place of the IT industry.
4. Cross-cultural discussions.
5. My future profession / Profession of my dream.
6. Stereotypes of the IT profession. Issues of gender in the field of IT. Intercultural tolerance and interaction.

The second author's project entitled "BIEM of Sumy State University: united by the language of profession (foreign and Ukrainian students)". We continue to provide a series of international meetings with the aim of intercultural communication, and this time among first-year students of the A2.BIEM2-22 group and a guest from Turkey, Alic Zumrut, was invited. She studies at the Educational and Scientific Institute of Business, Economics and Management of Sumy State University. The online meeting began with Zumrut's story about studying in Ukraine, interest in the profession of an economist, the importance of learning the language of the country where you study. The students put questions to the guest, a discussion took place about the importance of the chosen profession for both men and women, cultural differences and basic European values were outlined. Students presented their own topics about gender roles in profession of economist.

References

1. Project work. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowing-subject/n-p/project-work>.

Кучай Олександр, д-р пед. наук, професор кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
Гуттерер Єва, координатор початкової освіти кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II м. Берегово, Україна

SMART-ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Соціально-економічні зміни, які відбуваються в Україні, ставлять перед освітою нові завдання щодо відродження інтелектуального потенціалу народу, розвитку вітчизняної науки до світового рівня. Одним із напрямів реалізації цієї

мети є поступ освіти на базі нових концепцій, упровадження smart-технологій у навчальний процес [1].

Нині smart-технологій еволюціонують із такою швидкістю, що часто обладнання стає застарілим ще до того, як його впровадять у виробництво. Непостійне й програмне забезпечення: нові розробки та конкурентна продукція випереджають наявні технічні засоби, а користувачі лише дізнаються про можливості попередніх ресурсів, не говорячи вже про повне освоєння їхнього потенціалу [2].

Сьогодні навчання з використанням smart-технологій стає новим освітнім стандартом, де інформація подається в логічній послідовності, комп'ютерні навчальні системи мають потужні функції для провадження навчального процесу. Сучасні підходи до використання smart-технологій в освітньому процесі у вищій школі ґрунтуються на двох технологіях, а саме: мультимедійних і системі Інтернет.

Виокремимо основні принципи smart-освіти:

1. Використання актуальної інформації навчальної програми щодо розв'язання навчальних задач. Швидкість і обсяг інформаційного потоку в світі і професійній діяльності стрімко зростає. Навчальні матеріали необхідно доповнювати інформацією в режимі реального часу з метою розв'язання практичних завдань, до роботи в реальній ситуації.

2. Організація самостійної пізнавальної, дослідницької, проектної діяльності студентів. Цей принцип є ключовим у підготовці фахівців до творчого пошуку розв'язання практичних завдань, самостійної інформаційної та дослідницької діяльності.

3. Реалізація навчального процесу в розподіленому середовищі навчання. Навчальне середовище нині не обмежується територією університету або системою дистанційного навчання (LMS). Процес навчання має бути неперервним, включаючи навчання в професійному середовищі із застосуванням засобів професійної діяльності.

4. Взаємодія студентів з професійним співтовариством. У навчальному процесі важливим є професійне середовище. Використання ІКТ у навчальному процесі надає можливість усім його учасникам працювати у професійних середовищах, створювати програмні продукти, брати участь у телекомунікаційних проектах та інше. Завдання університету – забезпечити освітні послуги відповідно до потреб і можливостей студентів.

5. Гнучкі освітні траєкторії, індивідуалізація навчання. Навчання здійснюється не лише студентами, а й працюючими громадянами, які бажають одержати знання, здійснити власну перекваліфікацію або підвищення кваліфікації. Завдання навчального закладу полягає в забезпеченні освітньої послуги відповідно до потреб кожного, хто бажає навчатися.

6. Багатогранність освітньої діяльності вимагає надання широких можливостей для всіх, хто бажає навчатися з будь-якої освітньої програми і курсів відповідно до можливостей цього закладу, власного здоров'я, лабораторій і соціальних умов [2].

Викладачі вищої школи повинні чітко усвідомлювати, що smart-технології – це потужний і ефективний інструмент навчання, який дає змогу впроваджувати більш диверсифіковані методи залучення студентів до здобуття освіти.

Список використаних джерел

1. Гороль П. К. Обчислювальна техніка і технічні засоби навчання / Гороль П. К., Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Подоляк В. О. / За ред. проф. Р.С. Гуревича – Вінниця: ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 1999. – 324 с.
2. Гуревич Роман, Кадемія Майя. Смарт-освіта – нова парадигма сучасної системи освіти. Теорія і практика управління соціальними системами. Випуск 4. 2016. 71-78

Дорош П., студентка СМ-203і, Україна
м. Суми, ННМІ Сумського державного університету
Науковий керівник: Біденко Л.В., к. пед. н.
доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян
м. Суми, Сумський державний університет

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ НАЗВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

Останнім часом відбувається значний стрибок у розвитку медичної галузі. З'являються нові медичні приватні клініки, які готові надати свої послуги населенню України. Завдяки інтегрованим процесам з'являються нові поняття та їх назви, які потребують лінгвістичного дослідження. Проблеми сфери медицини активно вивчаються науковцями різних галузей науки: психологами, лінгвістами, істориками, педагогами. Для лінгвістів цей об'єкт дослідження є новим і цікавим. Аналіз назв закладів медичної галузі (освіта та лікувальна справа) досі не досліджувався. Проте спроби вивчення лексики медичної сфери зроблено в працях Л.О. Бондарук, О.О. Кучеренко, М.О. Вакуленко, І.В. Шевченко та ін.

Мета – проаналізувати та систематизувати назви медичних закладів вищої освіти (далі – ЗВО).

Поняття «навчальний заклад», «вищий навчальний заклад», «заклад вищої освіти» традиційно залишаються центральними у педагогічній сфері. Майже кожен з закладів вищої освіти має унікальну назву, аналіз яких і стане джерелом нашого дослідження.

Переважно назви навчальних закладів України пов'язані з іменами видатних особистостей, які у свій час зіграли значну роль у різних сферах життєдіяльності України. Назви медичних закладів не стали виключенням. Медицина є важливим аспектом, який відіграє важливу роль у нашому сьогоденні. Люди, на честь яких були названі ЗВО, внесли значний внесок в медичну науку і дають можливість згадати їхні імена та самовіддану працю. Загалом - це лікарі, дослідники, професори, наукові діячі та інші.

Один з головних та найвідоміших вищих медичних навчальних закладів України є Національний медичний університет міста Києва. Університет названий на честь видатного патофізіолога, основоположника української школи патологічної фізіології, ендокринології і геронтології, засновника перших в Україні науково-дослідних закладів медичного профілю – Богомольця Олександра Олександровича. Праці академіка Богомольця сприяли розвитку практично всіх галузей патологічної фізіології. Основною ідеєю багатьох праць науковця є висунуте ним положення про те, що виникнення, перебіг і кінець захворювання залежать не тільки від причини, яка викликала хворобу, а й від здатності організму до опору, тобто від його реактивності. Остання, на думку академіка, зумовлюється станом нервової системи і сполучної тканини. Велике значення мали праці академіка Богомольця, присвячені переливанню крові. Найважливішим напрямком творчих пошуків вченого стало вчення про сполучну тканину, її морфогенез, клітинні компоненти та безклітинні структури, їх участь і роль у фізіологічних і патологічних процесах в організмі як цілому.

Також ми не можемо не приділити уваги Вінницькому національному медичному університету, заснованому в 1921 році. 1960-го року закладу присвоєно ім'я видатного хірурга – Пирогова Миколи Івановича. За високі досягнення та внесок у розвиток вищої медичної освіти - анатому, засновнику військово-польової хірургії, який створив перший атлас топографічної анатомії людини та започаткував використання анестезії при оперативних втручаннях. Основне значення діяльності Пирогова полягає в тому, що своєю самовідданою і здебільшого безкорисливою працею він перетворив хірургію на науку, озброївши лікарів науково обґрунтованою методикою оперативного втручання. Найважливішою заслугою Пирогова є запровадження цілком нового методу догляду за пораненими. Він полягав у тому, що поранених ретельно відбирали вже на першому перев'язувальному пункті і залежно від тяжкості поранень одні з них підлягали негайній операції в польових умовах, а інших, з легшими пораненнями, евакуювали вглиб країни для лікування в стаціонарних військових шпиталях.

Найвідоміший у всьому світі Національний інститут серцево-судинної хірургії носить ім'я хірурга, чиє ім'я вписане в історію медицини поряд із Гіппократом, Миколою Пироговим, Робертом Кохом, Зигмундом Фрейдом, Володимиром Бехтеревим – це Микола Миколайович Амосов. Досягнення вченого в медицині пов'язують з багатьма науками, такими як: фізики, біологія, кібернетика. А саме кібернетика, на думку лікаря, мала вивести медицину на інший рівень. На його переконання, організм людини – це складна система, яка працює за визначеними програмами. Мета Амосова була у знаходженні шляхів штучного регулювання організму, у приведенні його у відповідність із заданою програмою.

Другу групу назв навчальних закладів складають ті, що носять імена громадських діячів. Прикладом може слугувати Львівський медичний університет імені Данила Галицького, Харківський медичний університет, що ввійшов до складу університету імені В. Каразіна.

Третя група назв університетів та інститутів пов'язана лише з місцем розташування. Так, наприклад, Івано-Франківський медичний університет, Сумський медичний інститут Сумського державного університету, Буковинський державний медичний університет тощо.

Проаналізувавши назви сучасних інститутів та медичних центрів і приватних лікарень, ми дійшли висновку, що їхні назви напряму пов'язані із засновниками. Так, можна відзначити Інститут репродуктивної медицини «ДАХНО» - міжнародний центр діагностики та лікування безпліддя. Клініка ахно – це медичний центр, засновником якого є Федор Власович Дахно. Доктор філософії, кандидат медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, академік Українського Нью-Йоркської академії наук. Інститут славиться досягненнями команди лікарів, ембріологів під дбайливим патронажем Дахно. Завдяки спільній праці у 1992 році народився перший хлопчик після запліднення ін вітро, у 1993 році народилася перша дитина в Україні після директної інтраперитонеальної інсемінації, у 1995 році на світ з'явилася дитина у жінки з видаленими яєчниками. Купа інших перемог свідчить

про високу кваліфікацію медичного закладу. Прикладом може також слугувати й клініка Сміянових, що активно функціонує в місті Суми.

Отже, освіта залишається в центрі уваги всього світового співтовариства, як в минулі часи, так і в сучасності. Нині, коли вищі навчальні заклади в Україні стають осередками науки, на їх позначення використовуються переважно імена українських науковців, відомих у тих галузях науки, які є профільними для того чи іншого університету. Тенденції до називання вищих медичних навчальних закладів виконували імена видатних лікарів, дослідників, професорів, наукових діячів, особистостей, які на думку громадян, відзначилися особливо важливими досягненнями в медичній сфері й слугують гарними зразки для наслідування.

Список використаних джерел

1. Значення освіти в житті людини та суспільства. URL: <https://buki.com.ua/blogs/znachennya-osvity-v-zhytti-lyudyny-ta-suspilstva/>
 2. Вплив освіти і культури на розвиток суспільства. URL: https://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/636/Shved_%20Vpluv%20osvitu%20i%20kyltyru.pdf?sequence=1&isAllowed=y
 3. Структурно-семантична характеристика власних назв українських вищих навчальних закладів. URL: https://www.researchgate.net/publication/340819268_STRUKTURNO-SEMANTICNA_HARAKTERISTIKA_VLASNIH_NAZV_UKRAINSKIH_VISIH_NAVCALNIH_ZAKLADIV
 4. Богомолець Олександр Олександрович. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Богомолець_Олександр_Олександрович (Bogomolets Oleksandr Oleksandrovych. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Bohomolets_Oleksandr_Oleksandrovych).
 5. Пирогов Микола Іванович. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Пирогов_Микола_Іванович
 6. Амосов Микола Михайлович. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Амосов_Микола_Михайлович
- Bogomolets Oleksandr Oleksandrovych. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Bohomolets_Oleksandr_Oleksandrovych

Сидоренко О.П.

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної
підготовки іноземних громадян

Голець М., студентка, група КД-11
м. Суми, Сумський державний університет

GENDER STEREOTYPES IN THE ETHNO-CULTURAL PARADIGM

The question of gender in ethnocultural paradigm has become sharper for modern society. Partially it is proved by the fact, that multiculturalism is supposedly also obsessed with cultural difference, thereby disregarding the importance of common values [4].

Gender stereotypes themselves are defined as generalized beliefs formed by culture and spread in it about what people of different sexes (men and women) are and how do they behave. Closely related to gender roles (sets of expected patterns of behavior (norms) for men and women) and based only to some extent on the biological differences between the sexes, gender biases serve to maintain and reproduce gender roles and contribute to the maintenance of gender inequality and sexism [3].

Law of Ukraine On Ensuring Equal Rights and Opportunities of Women and identifies men as a priority task for the development of Ukrainian society “achieving equal status of women and men in all spheres of life society through legal provision of equal rights and opportunities for women and men, elimination of discrimination based on gender...” [2]. According to the results of a survey, conducted by the Sociological Group “Rating” at the end of February 2021, showed that 56% of respondents believe that inequality between women and men in Ukraine is a rare phenomenon. At the same time, 35% are convinced that they are quite common. The latter opinion is relatively more common among women than among men. Over the past five years, there has been a slight increase in the number of people who believe that inequality is widespread [1].

Media today is an informational and communicative platform for spreading the ideas of tolerance, non-discrimination policy, non-violence and overcoming sexism - this is exactly the path that the progressives are currently choosing world media. Ukrainian mass media make every effort to correspond to international ones

professional standards, however, elements of language occur in media discourse of enmity, discrimination, sexism and gender asymmetry, i.e. disproportionate representations of social and cultural roles of both sexes.

Gender asymmetry is revealed due to androcentrism in gender categorization of the world: cultural tradition leads to social subjectivity to a single “male” norm, which is the acceptance of “male” normative ideas and life models as the only universal social and life models [2].

So, gender stereotypes in the ethno-cultural paradigm are viewed as the contradictory phenomenon. Male and female roles form the general model of behavior, that is reflected by media too. Equal rights and opportunities for women and men are achieved in Ukraine and respected.

References

1. Гендерні ролі і стереотипи (2021). URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/gendernye_rol_i_stereotipy.html
2. Сидоренко О. П., Бондаренко О. Є., Садимака М. Гендерні наративи в мас-медіа: фемінітиви vs маскулінітиви // Філологічні трактати. 2022. Т. 14, № 1. С. 124-134. [https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2022.14\(1\)-13](https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2022.14(1)-13).
3. Слнчук В. В. Соціальна типізація гендерних стереотипів у мові ЗМІ. Електронна бібліотека Інституту журналістики КНУ ім. Т. Г. Шевченка. 2018.
4. Levrau F., Loobuysck P. Introduction: mapping the multiculturalism – intercultural debate. *Comparative Migration Studies* volume 6, 13 (2018) URL: <https://comparativemigrationstudies.springeropen.com/articles/10.1186/s40878-018-0080-8>

Марина Креслова студентка 4 курсу, гр. 413-ж,
ВСП «Машинобудівний фаховий коледж СумДУ»
Науковий керівник: **Лілія Дяговченко**, викладач ВСП «МФК СумДУ»
м. Суми, Відокремлений структурний підрозділ

САЙТ «ПРЕКРАСНЕ ПОРЯД»: ІНТЕРНЕТ-МЕДІА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО РІВНЯ

Актуальність дослідження. Культура формує національну ідентичність, стимулює економічний розвиток, сприяє соціальній стабільності та зміцнює політичну силу. Розуміння цієї ролі є важливим для розроблення ефективної політики у сфері культури.

Тож, з метою просування україномовного культурно-просвітницького контенту було розроблено сайт «Прекрасне поряд». Місія контенту полягає у поширенні знань про культурну спадщину нашого народу та заохоченні до досліджень сучасної та давньої творчості українців.

Мета дослідження полягає у вивченні ролі інтернет-медіа як чинника формування культурного рівня.

Нині виникає нагальна потреба у популяризації вітчизняної культури. Тож, з метою просування україномовного контенту було розроблено сайт «Прекрасне поряд». За тематичною класифікацією сайтів створений проєкт є інформаційним порталом. Відповідно на ньому розміщується інформація, що приносить реципієнту певну користь та знання. Особливістю деяких опублікованих матеріалів є їх прикладне спрямування. Ми не тільки розповідаємо про місця та події, а й заохочуємо їх відвідати, надаємо необхідну інформацію для цього. Це допомагає читачам розвиватися та водночас буде збільшувати популярність виставок, музеїв і подібних локацій. Сервісом для реалізації проєкту «Прекрасне поряд» є онлайн-конструктор Wix. Це платформа для створення та розвитку сайтів для різних бізнесів і потреб. Обране програмне забезпечення дозволяє не тільки спроектувати, а й комплексно просувати сторінку в інтернеті.

Оцінюючи сайт як майданчик для поширення матеріалів та отримання зворотного зв'язку, варто врахувати позитивні та негативні аспекти. Наприклад,

однією з основних переваг для нашого проєкту є можливості впровадження різних форм контенту. Завдяки такому різноманіттю автори мають більше можливостей для творчості та неординарних підходів. Така мультифункціональність може бути не потрібною для сайтів деяких малих бізнесів чи сайтів-портфоліо. Тоді як для нашого медіа культурного спрямування є значною перевагою наявність не тільки текстів та картинок.

Виходячи з того, що культура, сучасне мистецтво тісно пов'язані із різними видами контенту, то для демонстрації таких надбань та реалізації поставленої мети сайт є вдалим рішенням. До того ж тематика «Прекрасне поряд» не є вузькопрофільною.

На початкових етапах функціонування медіа варто зосередитися на одній платформі, а вже потім адаптувати наявний контент під інші формати та створювати новий. Це пов'язано з необхідністю набрати аудиторію, оцінити реакцію читачів. Зібрана статистика допоможе успішніше почати у новій соціальній мережі чи застосувати новий формат. Додатковою перевагою цього буде перехід деякої кількості читачів з однієї платформи на іншу, за умови, що їм дійсно цікаво стежити за медіа.

Висновки. Отже, у ході роботи було досліджено роль мережевих медіа як засобу формування культурного рівня. Цифрове середовище забезпечує доступ до інформації та є простором для професійної і аматорської творчості. Обмін досвідом, ідеями та цінностями об'єднує суспільство. Вплив віртуального середовища не є однозначним та залежить від змісту інформаційних матеріалів. Медіа є одночасно і засобом вираження і засобом формування громадської думки.

Електронне наукове видання

МАТЕРІАЛИ

**VI Всеукраїнської науково-практичної студентської онлайн-конференції
«НАУКОВА СПІЛЬНОТА СТУДЕНТІВ XXI СТОЛІТТЯ»**

08 червня 2023 року

Відповідальна за випуск О. П. Сидоренко
Комп'ютерне верстання: І. С. Левенок, Т. Г. Чернишової

Стиль та орфографія авторів збережені.

Формат 60×84/8. Ум. друк. арк. 12,21. Обл.-вид. арк. 8,79.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Миколи Сумцова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.